

POPIS PREBIVALSTVA, GOSPODINJSTEV IN STANOVANJ 2002

STANDARDNO POROČILO O KAKOVOSTI

Pripravili:
Metka Zaletel
Petra Ziherl
Danilo Dolenc

Ljubljana, 2004

KAZALO

1	UVOD.....	3
2	SPLOŠNO O POPISU 2002.....	3
3	STANDARDNO POROČILO O KAKOVOSTI.....	5
3.1	Ustreznost.....	6
3.1.1	Zahteve uporabnikov po podatkih.....	7
3.1.2	Mikropodatki.....	8
3.1.3	Popolnost.....	8
3.2	Natančnost.....	9
3.2.1	Napake zaradi pokritja.....	9
3.2.2	Merske napake.....	13
3.2.3	Napake pri obdelavi.....	14
3.2.4	Napake zaradi neodgovora.....	18
3.3	Pravočasnost in točnost objave.....	19
3.4	Dostopnost in jasnost informacij.....	20
3.4.1	Oblike diseminacije podatkov Popisa 2002.....	20
3.4.2	Primerljivost statistik.....	23
3.4.3	Geografska primerljivost.....	24
3.4.4	Časovna primerljivost.....	26
3.5	Skladnost.....	29
3.6	Stroški in obremenitve.....	30
4	SKLEP.....	33
5	LITERATURA.....	34
6	VIRI.....	35
7	PRILOGE.....	36

1 UVOD

Namen popisa, gospodinjstev in stanovanj v Sloveniji v letu 2002 je ponovno zbrati osnovne podatke o prebivalstvu, gospodinjstvih, stanovanjih in stavbah, ki so osnova različnim znanstvenim raziskovanjem ter načrtovanjem bodočega razvoja države. Vse večji stroški organizacije in izvedbe popisov na eni strani in vedno večje potrebe družbe na drugi strani, so zahtevale pri nas spremembo klasičnega načina in izvedbe popisov. Slovenija je pri pripravi zadnjega popisa sledila mednarodnim priporočilom Organizacije združenih narodov za popise. Zagotovila je ustrezne finančne in tehnične pogoje, ki so omogočili pripravo metodologije, organizacije in njegovo izvedbo.

Poročilo sledi Standardnem poročilu o kakovosti, ki ga je osnoval Eurostat v začetku leta 2000. Osnovne definicije, ki jih opisujejo razsežnosti kakovosti, kot jih predpisuje Eurostatova definicija kakovosti, so: ustreznost statističnih konceptov, točnost ocen, pravočasnost in točnost objave, dostopnost in jasnost, primerljivost, skladnost, popolnost ter stroški in obremenitev z vidika kakovosti.

2 SPLOŠNO O POPISU 2002

Zadnji popis v Sloveniji je bil izveden od 2. do 15. aprila 2002 na kritični trenutek 31. marca 2002 ob 24.00 uri. Popis 2002 je bil prvi v samostojni Sloveniji in je bil izveden v skladu z mednarodnimi priporočili (Oblak-Flander, 2002, str.2). Izvedba popisa je bila sicer predvidena za leto 2001, vendar je bila zaradi pomanjkanja sredstev v državnem proračunu prestavljena za eno leto. Podatki zbrani s Popisom 2002 so statistično zaupni in so uporabljeni izključno v statistične namene. Pridobljeni statistični podatki bodo mednarodno primerljivi tako znotraj regij kot v svetovnem merilu in bodo predstavljali z zbranimi informacijami o socialnih, gospodarskih in prebivalstvenih pogojih pomoč pri gospodarjenju države ter njenemu učinkovitemu delovanju v evropskih in svetovnih integracijah.

Urad je z namenom izvedbe zakonskih nalog organizacije in izvedbe Popisa 2002 v juniju 2001 pripravil razpis za izvedbo storitev priprave, distribucije in obdelave popisnega gradiva (Oblak-Flander, 2002, str.3). Razpis je obsegal dela v času pred popisovanjem, v času popisovanja in v času po popisovanju. Za izvedbo teh del je bilo izbrano podjetje CETIS d.d. iz Celja. Skupaj so pripravili popisne vprašalnike in ostalo popisno gradivo, vzpostavili sistem popisovanja in identifikacij za povezovanje podatkov popisnih enot, sistem zlaganja in razpošiljanja popisnih vprašalnikov ter obdelovanje popisnega gradiva.

Sicer pa je v Popisu 2002 sodelovalo 8698 popisovalcev, 970 območnih inštruktorjev, 322 članov Območnih popisnih komisij, 61 državnih inštruktorjev, člani centralne popisne komisije, metodologi, številni drugi delavci SURS-a in zunanji izvajalci (Žnidaršič, 2002, str.1). Pri kontrolnem popisu pa je sodelovalo 126 popisovalcev kontrolorjev.

Pri Popisu 2002 je Statistični urad Republike Slovenije (SURS) zagotovil popis (Oblak-Flander, 2002, str.3):

- državljanov in državljanek RS s stalnim ali začasnim prebivališčem v RS, ne glede na to, ali so bili v kritičnem trenutku popisa v RS ali ne;

- tujcev in tujk z dovoljenjem za stalno ali začasno bivanje v RS in oseb z začasnim zatočiščem v RS, ne glede na to, ali so bili v kritičnem trenutku popisa v RS ali ne;
- drugih oseb, ki so bile ob popisu navzoče na območju RS.

V sodelovanju z centralnim registrom prebivalstva je SURS vzpostavil predpopisno bazo podatkov, v kateri so združeni podatki iz različnih administrativnih in statističnih virov (Oblak-Flander, 2002, str.4). To je omogočilo predtisk osnovnih podatkov na popisne vprašalnike, izračun števila rezervnih vprašalnikov za popisni okoliš in vprašalnikov državne rezerve ter pripravo seznamov oseb in stavb s stanovanji. Predpopisna baza je racionalizirala in olajšala delo na terenu, bila uporabljena kot izhodišče za izvajanje kontrol v postopku obdelave zbranih podatkov ter za vzpostavitev popisne in popopisne baze. Popisi so namreč najdražje oblike raziskovanj (Vertot, 2001, str.1), zato statistične organizacije iščejo načine, kako zagotoviti čim bolj racionalno porabo finančnih sredstev ob zagotovitvi vseh potrebnih podatkov.

Uporabljeni so bili naslednji viri (Dolenc, Lipovšček, 2002, str. 3):

- centralni register prebivalstva,
- register stalnega prebivalstva,
- register prostorskih enot,
- statistični register delavno aktivnega prebivalstva,
- poslovni register Slovenije,
- register brezposelnih oseb Zavoda RS za zaposlovanje,
- podatki Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje,
- podatki statistične raziskave o vpisu študentov v tekočem študijskem letu,
- podatki Popisa 1991 za tiste teritorialne podatke, ki se ne spreminjajo.

Pri Popisu 2002 je SURS prvič uporabil metodo samopopisa, kar pomeni, da so imele popisovane osebe možnost, da se popišejo same (Oblak-Flander, 2002, str.4). Tako so si popisovane osebe lahko same določile čas za izpolnjevanje vprašalnikov in imele več zasebnosti pri posredovanju podatkov. Na vprašanji o narodni/etični pripadnosti in veroizpovedi v skladu s tretjim odstavkom 10. člena Zakona o popisu ni bilo obvezno odgovarjati, na kar je opozarjal tudi pravni poduk ob vprašanjih in v glavi vprašalnika. Posebej je bilo poskrbljeno za pripadnike italijanske in madžarske avtohtone narodne skupnosti. Popisni vprašalniki in Navodila za samopopis so bili prevedeni v jezika narodnih manjšin. Za popisovanje pripadnikov romske skupnosti so bili izbrani posebni popisovalci, katerim so bila posredovana posebna navodila za popisovanje in ki so romsko skupnost dobro poznali ali pa so njej pripadali. S tem je bilo zagotovljeno, da so imeli popisovalci vstop v njihovo skupnost in posamezna gospodinjstva ter kakovosten in korekten popis. V posebnih popisnih okoliših so morale Območne popisne komisije navezati stik z domovi za starejše občane in izmed osebja izbrati popisovalca, ki je lažje navezal stike s popisovanimi osebami (Oblak-Flander, 2002, str.7). Pri popisovanju brezdomcev so popisovalci iskali na njihovem naslovu tiste osebe, ki imajo prijavljeno stalno ali začasno prebivališče. V večjih mestih se je popisovanje izvedlo v centrih, ki brezdomcem nudijo hrano in zavetišče.

Kot je predvideval Zakon o popisu, so bili prvi rezultati Popisa 2002 objavljeni 60 dni po popisu na posebni novinarski konferenci (Oblak-Flander, 2002, str.9). Prve rezultate je pripravil popisovalec oziroma območni inštruktor, če je bilo v popisnem okolišu več popisovalcev. Osnovni končni podatki so bili na voljo aprila 2003, ostali podatki pa so bili na voljo najkasneje do 15.4.2004. Podatki, zbrani s Popisom 2002, so statistično zaupni in so uporabljeni v statistične namene.

3 STANDARDNO POROČILO O KAKOVOSTI

Standardno poročilo o kakovosti je osnoval Eurostat v začetku leta 2000. Gre za predstavitev osnovnih in nujnih definicij, ki opisujejo razsežnosti kakovosti, kot jih predpisuje Eurostatova definicija kakovosti:

1. ustreznost statističnih konceptov
2. točnost ocen
3. pravočasnost in točnost objave
4. dostopnost in jasnost
5. primerljivost
6. skladnost
7. stroški in obremenitev z vidika kakovosti

3.1 Ustreznost

Tu ugotavljamo, ali smo z našo raziskavo zadovoljili potrebe uporabnikov (Standardno poročilo o kakovosti, 2003). Dognati želimo, v kakšni meri so statistike uporabne, kdo vse jih uporablja, potrebe uporabnikov in do kolikšne mere smo sposobni zadovoljiti njihove potrebe. Kot posebno podpoglavje smo vključili popolnost, ki opisuje, v kakšni meri Popis 2002 zadošča zahtevam Evropskega statističnega sistema.

V tem delu opisujemo in razvrščamo uporabnike, njihove raznovrstne potrebe, možna protislovna pričakovanja med njimi ter prioritete SURS-a pri zagotavljanju popisnih rezultatov. Specifičnost pri obravnavanju tega kriterija je kompleksnost popisa. Običajno ustreznost neke raziskave merimo predvsem glede na to, kako smo uspeli zadovoljiti potrebe naročnika, ki ga konkretno v našem primeru ni. Popis nam da neko sliko o prebivalstvu v neki državi, primerja različne skupine ljudi, zabeleži spreminjajoče se vzorce življenja, potrebe prebivalcev in še bi lahko naštevali. Skratka, tako kot je ogromno število različnih vidikov življenja in razmer v neki državi, ki nam jih osvetli popis, je ogromno tudi število uporabnikov, katerih potrebe po različnih podatkih v spreminjajočem se svetu je vedno težje predvideti. Pomen popisa se je dvignil visoko nad nekdanjega, ko je bil cilj zgolj prešteti prebivalstvo v določeni državi.

Glavni uporabniki podatkov popisov so v največji meri država, sledijo upravne enote, agencije, zasebni sektor, analitiki in raziskovalci ter delavci SURS-a (Vertot, 2002, str.4). Primarna naloga Popisa 2002 je zadovoljitev nacionalnih uporabnikov.

Osnovni namen popisov prebivalstva je zagotoviti stvarne podatke, pomembne za vladno politično odločanje, načrtovanje in upravljanje (Vertot, 2002, str.3). Informacije o velikosti, razporeditvi in značilnostih prebivalstva so pomembne za opisovanje in ocenjevanje njenih gospodarskih, socialnih in demografskih okoliščin ter za razvijanje ustreznih politik in programov za pospeševanje blaginje države in njenih prebivalcev.

Popisi prebivalstva služijo tudi pri razvijanju politike ter upravljanju in vrednotenju programov na področju zdravja mater in otrok, razvoja podeželja, regionalne industrijske politike, tržnih analiz, načrtovanja avtocest, urbanizacije in socialnega skrbstva. S popisom so bili zbrani podatki o stanovanjskih razmerah in zaposlitvi. Potrebno je bilo pridobiti vpogled v kakovost potencialne delovne sile oziroma povprečno izobrazbo (Vertot, 2002, str.5). Odraz razvoja družbe so bile med drugim potrebe po novih temah, kot so prevoz na delo. Večja uporaba osebnih avtomobilov za prevoz na delo nakazuje povečanje razdalje od doma do službe, kar pomeni resnejše prometne težave. S Popisom 2002 lahko zagotavljamo tudi podatke za izhodišče različnim službam za ukrepanje oziroma pripravo ukrepov za reševanje problemov skupin prebivalstva v družbi, kot so: šolajoči se otroci, mladina, študenje, nezaposleni, ostareli, invalidi, ljudi z nizkimi dohodki, mladi delavci in podobno.

Na tej točki moramo omeniti tudi gospodinjstva, ki so osnovne družbenogospodarske enote v vseh državah in so pogosto osnova za proučevanje družbenega in gospodarskega razvoja (Vertot, 2002, str. 6). Razporeditev posameznikov v gospodinjstvih je uporabljena za določanje življenjskih razmer družin, vzorcev opazovanih družinskih struktur, časa oblikovanja novih družin in sprememb v strukturi družin zaradi smrti, ločitev, selitev ali odhoda otrok. Odnos med člani gospodinjstva je mogoče uporabiti za določanje družinske strukture in obstoja gospodinjstev, ki so delno ali v celoti sestavljena iz oseb, ki niso v sorodu.

Rezultati popisov zagotavljajo nujne podatke za znanstvene analize in ocene sestave in razporeditve prebivalstva ter njegove pretekle in prihodnje rasti (Vertot, 2002, str.7). Vprašanja, ki zanimajo znanstvenike, so spreminjajoči se vzorci mestno-podeželske koncentracije, razvoj urbaniziranih območij, prostorska razporeditev prebivalstva glede na izobrazbo, spol in starost ter gospodarske in socialne značilnosti prebivalstva.

Omenjeni podatki so pomembni tudi za posameznike in institucije v poslovni sferi, za industrijo in delovno silo. Zanesljive ocene možnega povpraševanja porabnikov so odvisne od natančnih podatkov o velikosti prebivalstva v posameznih regijah in razporeditve glede na spol in starost. Te značilnosti zelo vplivajo na povpraševanje po raznih, čedalje številnejših vrst blaga.

Odločitev o vsebinah, ki so zajete s popisom, temeljijo na uravnoteženi oceni, kako nujno potrebujemo določene podatke in ali lahko enake informacije enako dobro ali celo bolje pridobimo iz drugih virov (Vertot, 2002, str.3). Vsebine zajete s Popisom 2002, so bile določene tudi z Zakonom o popisu 2002.

Rezultati popisa bodo zaradi možnosti različnih vsebinskih povezav in povezav na različnih teritorialnih nivojih precej bolj uporabni za druge statistike kot prej. Vrednost Popisa 2002 se tako poveča, saj so rezultati popisa uporabljeni skupaj z rezultati drugih raziskovanj in bodo zagotavljali informacije potrebne za izvajanje drugih statističnih raziskav. Na primer, s popisom zbrani podatki so lahko vzorčni okvir za druge ankete, z njimi pripravimo oceno števila in sestavo prebivalstva za izračun vitalnih stopenj iz registracijskih podatkov. Pomembno je, da je skupna uporaba popisa v povezavi z drugimi raziskavami čim bolj enostavna in dostopna čim širšemu krogu ljudi.

Nekateri uporabniki bodo potrebovali tudi specializirano vsebino popisnih rezultatov, ki niso del splošnega načrta objave popisnih rezultatov. Take potrebe (t.i. ad-hoc zahteve uporabnikov) so različne – uporabniki zahtevajo tako mikropodatke kot tudi po meri pripravljene tabele.

Kot vidimo, je Popis 2002 vsesplošno uporaben, SURS pa se še poskuša prilagajati potrebam posameznikov po različnih statističnih produktih.

3.1.1 Zahteve uporabnikov po podatkih

Že takoj po prvi objavi končnih podatkov Popisa 2002 so na Urad začele prihajati prošnje za posredovanje neobjavljenih podatkov. Zahtevke lahko razdelimo v več skupin:

- zahtevki po podatkih za nestandardne teritorialne ravni (npr. geografsko zaokrožena območja);
- zahtevki po vsebinah, ki še niso bile objavljene;
- zahtevki po vsebinsko drugače povezanih podatkih, kot so bili objavljeni (npr. ožje klasifikacije);
- zahtevki za mikropodatke.

Vse zahtevke smo reševali v skladu s sprejetimi pravili o varstvu podatkov.

Popisni podatki so bili po analizi, ki jo je pripravilo Informacijsko središče, v letu 2003 najbolj iskani statistični podatki na Uradu. Neposrednih zahtevkov po podatkih Popisa 2002 je bilo 369 ali 12,7 % vseh zahtevkov. Prevladovali so zahtevki splošne javnosti, predvsem študentov.

Tabela 1: Struktura zahtevkov po popisnih podatkih, leto 2003

	SKUPAJ	Podjetja	Javni sektor	Splošna javnost	Znanstveno-raziskovalno področje
Zahtevki	369	55	93	215	6
Delež v %	100	14,9	25,2	58,3	1,6

3.1.2 Mikropodatki

Da bi podatke Popisa 2002 čim bolj približali uporabnikom (predvsem v znanstveno-izobraževalni sferi), je bila sprejeta odločitev, da se pripravi 5 % vzorec podatkov, ki bo reprezentativen na nivoju statističnih regij. Osnovna enota vzorčenja je gospodinjstvo. Podatki bodo posredovani Arhivu družboslovnih podatkov (ADP) pri Fakulteti za družbene vede v začetku leta 2005. Tudi ti podatki so zaščiteni s programskim paketom μ -Argus.

3.1.3 Popolnost

Popolnost merimo z obsegom razpoložljivih statistik v primerjavi s statistikami, ki bi morale biti na razpolago, da bi bile izpolnjene zahteve Evropskega statističnega sistema (Standardno poročilo o kakovosti, 2003). Ocena popolnosti mora biti ovrednotena glede na obstoječe potrebe, ki jih določajo uredbe ali druge pogodbe.

Za ustrezno oceno popolnosti v našem primeru pogledjmo najprej vsebine popisa, ki jih določajo mednarodna priporočila.

Tabela 2: Vsebine popisa okoli leta 2000

Osrednje vsebine	Dodatne vsebine
Geografske značilnosti oseb	
Običajno prebivališče, običajno prebivališče leto dni pred popisom	Kraj, kjer je bila oseba popisana, kmečko-nekmečko prebivalstvo, trajanje prebivanja, prejšnje običajno prebivališče, leto priselitve v državo
Demografske značilnosti oseb	
Spol, starost, zakonski stan, država/kraj rojstva, državljanstvo	<u>Dejanski zakonski stan, država/rojstni kraj staršev, pridobitev državljanstva</u> , narodna pripadnost, jezik, veroizpoved, skupno število živorojenih otrok, <u>datum sklenitve prve in sedanje zakonske zveze kadarkoli poročene ženske</u>
Ekonomske značilnosti oseb	
Trenutni status aktivnosti, običajni delavni čas, poklic, dejavnost, zaposlitveni status, kraj dela	Običajni status aktivnosti, izvajalci neplačanih storitev, <u>trajanje brezposelnosti</u> , dodatni poklic, <u>vrsta institucionalnega sektorja, število zaposlenih oseb v organizacijski enoti</u> , glavni vir preživljanja, vzdrževanost, <u>dohodek</u> , kraj šolanja, način potovanja na delo, dolžina in pogostost potovanja na delo

Izobrazbene značilnosti oseb	
Izobrazba	Izobrazbene kvalifikacije osebe, <u>področje študija</u> , obiskovanje šole, <u>pismenost</u>
Gospodinjске in družinske značilnosti oseb	
Razmerje do referenčne osebe zasebnega gospodinjstva, gospodinjски status osebe, družinski status osebe	<u>Vrsta skupinskega gospodinjstva</u> , ali je oseba član skupinskega gospodinjstva ali druge skupnosti, status osebe v razširjeni družini
Značilnosti družin	
Tip ožje družine, velikost ožje družine, število otrok mlajših od določene starosti, število aktivnih članov	Tip razširjene družine, <u>izbrane starostne skupine otrok</u> , število članov katerih glavni vir preživljanja je aktivnost, število vzdrževanih članov
Značilnosti zasebnih gospodinjstev	
Tip in velikost zasebnega gospodinjstva, število aktivnih članov, število otrok mlajših do določene starosti, število članov v starosti za upokojitev, status gospodinjstva glede na stanovanjsko razmerje	Generacijska sestava, število članov katerih glavni vir preživljanja je aktivnost, število vzdrževanih članov, samostojna ali deljena zasedenost stanovanja, najemnina, <u>trajne potrošne dobrje v lasti gospodinjstva</u> , <u>število avtomobilov</u> , telefon
Značilnosti stanovanjskih enot in drugih bivalnih prostorov	
Vrsta bivalnih prostorov, vrata lastništva, lokacija bivalnih prostorov, naseljenost stanovanja, število stanovalcev, število sob, kuhinja oskrba z vodo, stranišče, kopalnica, vrsta ogrevanja	Nenaseljena stanovanja, število gospodinjstev v stanovanju, uporabna površina stanovanja in površina sob v stanovanju, <u>kuhinjska oprema</u> , <u>topla voda</u> , vrsta kanalizacije, glavni vir energije za ogrevanje, električna napeljava, plinska napeljava, lega stanovanja v stavbi
Značilnosti stavb, v katerih so stanovanja	
Vrsta stavbe, obdobje zgraditve stavbe	Število nadstropij, število stanovanj v stavbi, ali je stavba kmečka ali nekmečka, <u>dvigalo</u> , material iz katerega so zgrajeni posamezni deli stavbe v kateri je stanovanje, popravila

Vir: Priporočila za popise prebivalstva..., 1999.

Podčrtane vsebine v zgornji tabeli so vsebine, ki jih v okviru Popisa 2002 nismo zbirali. Vidimo, da so to le dodatne vsebine, ki so odvisne od potreb države po določenih podatkih in drugih faktorjev, kot so na primer sprejemljivost vprašanj in usposobljenost popisovalcev. Trdimo lahko, da je zagotovljena popolnost podatkov glede na mednarodna priporočila, saj je Popis 2002 vključil vse priporočene osrednje vsebine.

3.2 Natančnost

Natančnost je definirana kot prileganje vrednosti, ki jo dobimo na koncu statistične obdelave, pravi, toda neznan populacijski vrednosti (Standardno poročilo o kakovosti, 2003). Točnost opredeljuje vzorčne ter nevzorčne napake, ki so napake pokritja, merske napake, napake pri obdelavi, napake zaradi neodgovora in napake zaradi privzema modela.

V primeru Popisa 2002 vzorčnih napak ne ocenjujemo, saj se za podatke, zbrane s popisom ali iz administrativnih virov, poroča le o nevzorčnih napakah. Popis 2002 je v veliki meri temeljil na administrativnih virih, vendar v tem poročilu ne ocenjujemo kakovosti uporabljenih virov. Podatki o kakovosti teh virov so na voljo pri vzdrževalcih oz. nosilcih le-teh.

3.2.1 Napake zaradi pokritja

Napake pokritja so rezultat neskladja med ciljno populacijo in okvirom. Ciljna populacija je tista, ki jo analiziramo in naj bi jo opisovali statistični rezultati (Standardno poročilo o kakovosti, 2003). Okvir pa je seznam enot, ki ga uporabljamo pri zbiranju podatkov. Nadpokritje se nanaša na enote, ki so prisotne v okviru, vendar ne pripadajo ciljni populaciji in na enote, ki v praksi sploh ne obstajajo. Nasprotno se podpokritje nanaša na enote, ki niso vključene v okvir, pa bi morale biti. Za te enote seveda nimamo nobene informacije, vendar podpokritja ne smemo zamenjevati z neodgovorom. Napačno razvrščanje se nanaša na razvrščanje statističnih enot v napačne razrede glede na dano klasifikacijo.

Podatki o osebah so bili pripravljani skoraj 5 mesecev pred kritičnim trenutkom Popisa 2002, torej v predpopisni bazi, privzeti na stanje 9.11.2001, niso bile upoštevane demografske spremembe podatkov, ki so nastale po pripravi le-te (Navodila za popisovanje, 2002). Drug problem predpopisne baze je posledica dejstva, da se stanje na terenu ne ujema vedno z administrativno registriranim stanjem, ker prebivalci redno in tekoče ne prijavljajo sprememb svojega prebivališča.

Zato je popisovalec imel v mapi popisnega okoliša predizpisane Popisne vprašalnike za osebo P-3 za osebe, ki so v tem obdobju umrle oziroma so se odselile iz popisnega okoliša (nadpokritje), ni pa imel takih vprašalnikov za vse novorojene otroke ter za osebe, ki so se do kritičnega trenutka Popisa 2002 preselile v popisni okoliš (podpokritje). Za preprečevanje napak podpokritja in nadpokritja so tu v veliki meri pomagali popisni vprašalniki rezerve popisnega okoliša, ki je bilo izračunano na osnovi podatkov predpopisne baze (v kateri so združeni podatki iz različnih administrativnih in statističnih virov). Ti vprašalniki so imeli večji del identifikacij, ne pa predizpisanih priimkov, imen, naslovov in EMŠO. Popisovalec je prejel, če mu je zmanjkalo teh vprašalnikov, tudi popisne vprašalnike državne rezerve, ki pa so imeli predizpisano samo identifikacijo popisnega vprašalnika. Na predtiskanem vprašalniku so bili navedeni tudi možni odgovori, zakaj oseba ni popisana na predizpisanem naslovu (prebiva drugje v Sloveniji, prebiva v tujini, je umrla in podobno). S tem so poskušali zajeti demografske spremembe, ki so se dogodile v vmesnem obdobju.

Celoten koncept metodološke zasnove popisa in zasnove procesiranja podatkov sta SURS-u omogočila, da so po končani pravilnosti podatkov prvič doslej izvedli kontrolo dvojnosti popisovanja posameznih oseb oziroma kontrolo, katere osebe niso bile iz različnih razlogov popisane (Dolenc, Lipušček, 2002, str.14). To je bilo pomembno, saj po začasnih podatkih iz registrov skoraj 150 tisoč oseb ni več prebivalo na naslovu, za katerega je imel popisovalec predtiskan vprašalnik. Zato je bilo možno:

- da so bile osebe popisane dvakrat (na novem in starem naslovu, na katerem pa ne prebivajo več)
- da del prebivalcev na novem naslovu sploh ni bil popisani (kar je sicer neodgovor enote)

V prvem primeru so izdelali kriterije, po katerih so en zapis za osebo izločili, v drugem pa so s statističnimi metodami in s pomočjo podatkov popisne baze tudi te osebe uvrstili v kontingent prebivalstva.

Preden so lahko pričeli s pripravo podatkov za predpopisno bazo so opredelili (Dolenc, Lipovšček, 2002, str. 3):

- s katerimi statističnimi viri razpolagajo
- kakšna je kakovost teh virov

- katere popisne vsebine so lahko tako zagotovljene
- v kakšni meri so lahko iz virov zagotovljene vsebine
- kateri podatki se tekoče ažurirajo in se zato lahko od časa priprave do kritičnega trenutka popisa lahko spremenijo
- kateri podatki so konstantni in jih po prevzemu ne bo potrebno ponovno ažurirati
- ali viri vsebujejo povezovalne vsebine (najbolj pomemben tak element je EMŠO)

Namen vzpostavitve predpopisne baze je bil poenostaviti delo popisovalcev, racionalizirati postopke zajemanja in obdelovanja podatkov ter povečati zanesljivost osnovnih podatkov. Vsebine, ki se jih je lahko v celoti zagotovilo iz različnih virov niso bile uvrščene na popisni vprašalnik. Vsebine, ki jih ni bilo mogoče zagotoviti v celoti, so bile uvrščene na popisne vprašalnike, vendar je bilo na ustreznih mestih označeno, da na tako vprašanje ni potrebno odgovarjati, ker se vsebine že nahajajo v enem izmed virov.

Vsebine, ki so bile v celoti zagotovljene iz različnih virov, so: kraj rojstva, zadnja selitev, državljanstvo, zakonski stan, zaposlitveni status, poklic, običajen delavni čas, kraj dela, izobraževalni program. Še zlasti se jim je zdela pomembna odločitev, da na terenu ne zbirajo podatkov o dejavnosti in poklicu, ki sta za kasnejšo obdelavo zelo zahtevna podatka. Deloma pa so bile pokrite variable kot so: spol, prebivališče leto dni pred popisom, prvo prebivališče, podatki o izobraževanju, aktivnost prebivalstva.

Dva ali več virov za en sam podatek ima tako svoje prednosti kot svoje slabosti (Malačič, 2002, str.2). Prednosti so predvsem v osvetlitvi pojava z različnih zornih kotov, večji možnosti kritičnega ovrednotenja kakovosti podatkov, možnosti večkratnega zajemanja, pa tudi prilagoditvi podatkov potrebam različnih vrst uporab in različnim uporabnikom. Slabost v našem primeru bi lahko bila v prisotnosti dvomov o kakovosti podatkov. Sicer pa lahko pride tudi do izrabljanja razlik med podatki, posamezne nasprotujoče si interese in podobno.

Prvi podatki so pokazali, da je v Sloveniji prebivalstvo šteje 1.948.250 ljudi. Z vzorčno obdelavo, ki je zajela 20% vprašalnikov za osebo, smo poskušali ugotoviti zanesljivost prvih podatkov o številu prebivalstva. Ugotovitev (Statistične informacije št. 159, 2002), da je izmed 2.015.156 predizpisanih vprašalnikov:

- 89,6% prebivalstva bilo dejansko na naslovu iz predpopisne baze
- 6,6% živelo drugje in bilo tam popisanih
- 3,8% oseb ni bilo več prebivalcev RS po metodologiji popisa ker:
 - prebivajo v tujini (2,2%)
 - ker so na naslovu neznan (1,1%)
 - ker so do kritičnega trenutka popisa umrli (0,5%).

Če to preračunamo na celotno prebivalstvo, ugotovimo, da 75.000 oseb ni več spadalo med prebivalstvo Slovenije, čeprav so imeli popisovalci zanje pripravljene vprašalnike. Tako lahko zaključimo, da so prvi podatki še kar dober dejanski odraz stanja.

Po končanem popisovanju je bila v medijih javnega obveščanja ponujena možnost samopopisa vsem, ki jih v času popisa popisovalec ni obiskal oziroma iz različnih vzrokov niso bili popisani (Oblak-Flander, 2002, str.7). Na SURS se je tako obrnilo 6000 takih oseb oziroma 2400 gospodinjstev. To je nekoliko omililo tako napake zaradi podpokritja, kot napake zaradi neodgovora. Za osebe, ki pri Popisu 2002 niso bile popisane, bo večina podatkov pridobljena iz obstoječih administrativnih evidenc. Tako seveda končni podatki nekoliko odstopajo od prvih.

Neposredno po koncu popisovanja pa je bil izveden tudi kontrolni popis v 100 popisnih okoliših od približno 13.000 popisnih okolišev (Oblak-Flander, 2002, str.8). Zajel je 0.7% (14.000 oseb) prebivalstva RS. Namenjen je bil kontroli zajetja popisnih enot in kontroli s popisom zbranih podatkov. Vzorec je bil stratificiran glede na velikost popisnega okoliša (2 stratuma) in regije (12 stratumov).

Kontrolni popis so izvajali kontrolorji-popisovalci, ki so bili izbrani izmed popisovalcev, ki so že sodelovali pri popisovanju. Oziroma drugače rečeno, zbrali so popisovalce, ki so se že predhodno izkazali. Njihovo delo je spremljalo in nadziralo 51 državnih inštruktorjev, ki so jim nudili strokovno pomoč. Kontrolorji so kontrolo izvajali v drugih popisnih okoliših, kot so jim bili dodeljeni za popisovanje.

Iz analize kontrolnega popisa je bilo izločenih 6 popisnih okolišev, ker so se ocene iz glavnega in iz kontrolnega popisa preveč razlikovale (npr. 150 v primerjavi s 50 stanovanji); v teh primerih je prišlo namreč do razcepov popisnih okolišev, ki so bili prej »zamrznjeni«. Končna standardna napaka za vse tri (v spodnji tabeli navedene) ocene je 0,01%, koeficienti variacije pa se seveda razlikujejo, ker so pogojeni z oceno.

Tabela 3: Ocena pokritja za stavbe, stanovanja in osebe glede na kontrolni popis

		Glavni popis	Kontrolni popis	Razlika
Stavbe	mali PO	1146	1153	0,5%
	veliki PO	1771	1765	-0,3%
	Skupaj			-0,1% (cv=10,3%)
	Interval zaupanja			(-0,12%;-0,08%)
Stanovanja	mali PO	1553	1562	0,6%
	veliki PO	2989	2925	-2,2%
	Skupaj			-1,5% (cv=0,61%)
	Interval zaupanja			(-0,52%;-0,48%)
Osebe	mali PO	3772	3733	-1,0%
	veliki PO	8160	8010	-1,9%
	Skupaj			-1,7% (cv=0,55%)
	Interval zaupanja			(-1,72%;-1,68%)

V vseh treh primerih gre torej za precenitev glavnega popisa. Vzrok precenitve je gotovo v odklanjanju prebivalstva pri kontrolnem popisu, saj se je večini anketiranih zdel nepotreben in nerazumljiv. Ocen glavnega popisa zato nismo korigirali, saj glavni popis temelji na administrativnih virih in se zato kot tak oddaljuje od konceptov popisov okrog 1991.

Kontrolni popis za leto 1991 ni bil analiziran, za leti 1981 in 1971 pa rezultati kažejo, da so bile podcenitve okrog 5-10%. Z ocenami natančnosti kontrolnih popisov pred letom 1991 ne razpolagamo.

3.2.2 Merske napake

Merske napake so napake, ki se pojavijo v fazi zbiranja podatkov (Standardno poročilo o kakovosti, 2003). Viri teh napak bi bili lahko v našem primeru slabo oblikovan vprašalnik, način zbiranja podatkov, sistem informacij, popisna oseba in popisovalec.

Priprava vprašalnika je iterativni proces, povezan z vzorčnim načrtom (za kar v našem primeru ne gre), pričakovanimi informacijami in možnostmi za njihovo pridobitev (Bregar, 2003). Vsak vprašalnik naj bi šel čez faze priprave, testiranje in kontrolne aktivnosti med samo izvedbo. V Sloveniji je bilo pilotsko testiranje vprašalnika izvedeno 1.4. 1998 na 0,5% velikem vzorcu, medtem ko so se taka testiranja v drugih državah večinoma opravljala leto ali dve pred popisom (Documentation of the 2000 round..., 2003). Pilotski popis je trajal 15 dni .

Osnovni popisni vprašalniki v Sloveniji so bili usklajeni s priporočili Organizacije združenih narodov za Evropo, vendar seveda prilagojeni slovenskim razmeram (Vertot, 2002, str.5). Slovenija ima v vprašalnikih specifična vprašanja glede spremenljivk kot so položaj družine, razlog odsotnosti iz gospodinjstva, razlog prisotnosti v stanovanju, lastništvo drugega stanovanja, uporaba garaže, pridelava hrane, razlog zadnje imigracije, dodatno izobraževanje, uporaba stavbe, tip strehe, leto popravila strehe, število sob za opravljanje dejavnosti, velikost kuhinje, drugi prostori v stanovanju, kabelski priključek in leto prenove stanovanja (Documentation of the 2000 Round..., 2003). Na podlagi povedanega sklepamo, da zaradi vprašalnikov ni prihajalo do večjih merskih napak.

V Popisu 2002 so se za zbiranje podatkov na terenu uporabljali dve metodi (Navodila za popisovanje, 2002):

- metoda samopopisa
- klasična metoda popisovanja

Del vprašanj pri samopopisu je moral zaradi metodološke zahtevnosti izpolniti popisovalec, večino vprašanj na popisnem vprašalniku za stanovanje in osebo pa so lahko izpolnile osebe same (Žnidaršič, 2002, str.6). Poleg vprašalnikov so te osebe prejele tudi Navodila za samopopis, s čimer je hotel SURS zmanjšati število napak.

Podatki kažejo, da se je samopopisalo 2,1% prebivalstva. Popisovalce so v anketi poprosili, da ocenijo kvaliteto tako izpolnjenih vprašalnikov. Dobili so naslednje rezultate:

- 19% popisovalcev je menilo, da so osebe dobro izpolnile vprašalnike
- 25% kot srednje dobro
- 27% popisovalcev je ocenilo le-te vprašalnike kot slabo izpolnjene
- 29% popisovalcev ni želelo presojati kakovosti

Iz te ankete lahko zaključimo, da je samopopisovanje lahko možni vir merskih napak. Ni pa zelo pomemben, saj gre za relativno majhen odstotek populacije. Poleg tega pa so bili tako izpolnjeni vprašalniki tudi naknadno pregledani, s čimer se je verjetno odpravilo kaj precej napak.

Merskim napakam pri klasičnem popisovanju so se poskušali izogniti z tridnevnim izobraževanjem državnih inštruktorjev (Žnidaršič, 2002, str.3), ti pa so na centrih Območnih popisnih komisij svoje znanje prenesli na člane teh komisij in območne inštruktorje. Kako pravilno popisati osebe, gospodinjstva, družine in stanovanja so območni inštruktorji razložili popisovalcem na dvodnevem seminarju.

SURS se je zavedal, da je kvaliteta s popisom zbranih podatkov odvisna predvsem od razumevanja in jasnosti metodoloških navodil. Pomembno je bilo, da popisovalci prejmejo enotna navodila, zato je Urad (poleg Navodil za popisovanje) za vsako mesto izobraževanja pripravil prosojnice z vsebino vprašanj popisnih vprašalnikov. Sestavni del pouka je bilo tudi praktično izpolnjevanje popisnih vprašalnikov. Zaradi občutljivosti vprašanj o narodni/etični pripadnosti in veroizpovedi, so pri pripravi pouka posebno pozornost namenili temu sklopu vprašanj. Popisovalce so bili posebej usposobljeni, da so s popisovanim osebam znali pojasniti, da na ti dve vprašanji odgovarjajo prostovoljno in da na odgovore na nikakršen način niso poskušali vplivati. SURS je dosledno spoštoval predpis Zakona o popisu v zvezi z narodno/etično pripadnostjo in veroizpovedjo in vsem osebam, starim 14 let ali več, ki v času obiska popisovalca niso bile navzoče, omogočil, da odgovarjajo na ti dve vprašanji same po pošti. Sicer pa je bilo delo organizirano tako, da so bili popisovalci nadzirani s strani območnih inštruktorjev, ti pa s strani državnih.

Nekatera vprašanja, ki so jih uvrstili na popisne vprašalnike, so bila zahtevna, vendar se jim zaradi mednarodnih priporočil in primerljivosti podatkov s popisi drugih držav, preteklimi popisi ter ugotavljanja kakovosti bivanjskih razmer SURS ni želel izogniti (Žnidaršič, 2002, str. 6). Popisovalci so ocenili, da popisovane osebe niso znale točno odgovoriti predvsem na vprašanje o vrsti nosilne konstrukcije stavbe, letu zaradi prenove stanovanja in površini kuhinje.

3.2.3 Napake pri obdelavi

Potem ko so podatki zbrani, gredo le-ti skozi vrsto postopkov, preden so na voljo končne ocene: kodiranje podatkov, vnos podatkov, urejanje, uteževanje, tabeliranje in podobno (Standardno poročilo o kakovosti, 2003). Napake, ki se pojavijo pri teh postopkih, se imenujejo napake pri obdelavi.

Pri Popisu 2002 gre za postopke skeniranja vprašalnikov in optičnega prepoznavanja podatkov, verifikacije, kodiranja, kontrole pravilnosti podatkov ter priprava izhodnih datotek (Dolenc, Lipovšek, 2002, str.1).

Ob prejemu gradiva so popolnost dospelja kontrolirali s pomočjo branja črtnih kod z map (Dolenc, Lipovšek, 2003, str.9). S tem je bila ustvarjena evidenca o vrnjenih mapah za posamezni popisni okoliš, kar je olajšalo spremljanje poteka nadaljnjih obdelav. Zaradi lažje manipulacije in nadzora nad izvajanjem je bilo gradivo na nivoju popisnega okoliša zloženo kot ob distribuciji, kar je olajšalo in skrajšalo postopek skeniranja.

Za izvedbo elektronskega zajema podatkov so bili postavljeni naslednji osnovni cilji:

- transformacija podatkov iz papirnatega vira v elektronsko obliko
- izvoz podatkov v lasten sistem za kasnejšo obdelavo
- ustrezna kakovost podatkov (napaka pod 1%)
- minimalen človeški vpliv

- nizki stroški izvedbe

Skeniranje celotne količine vrnjenih vprašalnikov je bilo izvedeno s štirimi visokospodobnimi dokumentnimi skenerji. Ker je bila predvidena kasnejša obdelava podatkov brez uporabe papirnih vprašalnikov, je bila pri skeniranju ključnega pomena postavitve ustreznega indeksa in organizacije skeniranih slik. Rezultat skeniranja so bile črno bele slike z vsemi potrebnimi informacijami, kot so bili vnešeni ali predtiskani variabilni podatki in polja s fiksnim tiskanim tekstom.

Za potrebe elektronskega zajema podatkov iz skeniranih vprašalnikov in tudi samega krmiljenja skenerjev je bila kupljena nova programska oprema (Cetis Celje). Pri tem so bile postavljene določene zahteve in cilji, nanašajoč se na potrebe obdelave podatkov Popisa 2002, ki bi jih ta nova programska oprema morala izpolnjevati. Izbran je bil produkt Eyes&Hands podjetja Readsoft (Dolenc, Lipovšek, 2002, str.10). Sam nakup in uporaba omenjene aplikacije pa ni zadostila vsem zahtevam in potrebam pri zajemu podatkov. Potrebna je bila prilagoditev delovanja lastnim potrebam in vgraditev dodatnih funkcij, kar so zaradi časovne in stroškovne racionalizacije v podjetju Cetis Celje naredili sami. Ker je omenjena aplikacija modularno zasnovana, so lahko tako za vsak modul naredili lastno aplikacijo, ki je omogočala:

- v Scan modulu branje in prepoznavanje črtne kode že ob skeniranju in s tem poimenovanje slik, njihovo odlaganje v slikovno bazo in tvorjenje indeksa
- on line povezave z predpopisno bazo v internet modulu, ki je namenjen avtomatskemu zajemu, prepoznavi in obdelavi podatkov iz slik. S tem se je na podlagi prepoznane črtne kode obrazca del predtiskanih vprašalnikov lahko prevzel neposredno iz baze za predtisk vprašalnikov in ni bil predmet interpretacije in kasnejše morebitne verifikacije. To je zelo pospešilo procesiranje podatkov, izločilo človeški faktor pri verifikaciji in s tem zagotovilo natančnost zajetih identifikacij vprašalnikov. Sama avtomatska prepoznavna znakov je bila za znakovna polja 99,99%, za ročno pisavo pa 97%, kar pomeni, da je le 3% znakov bilo potrebno ročno vnesti ali potrditi.
- v verifikacijskem modulu on line kontrolo pravilnosti zajema EMŠO številke na podlagi izračuna kontrolne številke, sprotno kodiranje tekstovnih podatkov ter formalno kontrolo pravilnosti posameznih polj
- avtomatičen prenos podatkov iz izhodne ASCII datoteke, ki jo je tvorila aplikacija ob koncu obdelave posameznega paketa, v ciljno SQL podatkovno bazo

Za hiter in rokovno pravočasen zajem podatkov ter čim manjši vpliv operaterjev na kvaliteto podatkov je bil odločilnega pomena verifikacijski modul omenjene aplikacije. Aplikacija je operaterju ponudila v verifikacijo le dele tekstov, kjer je operater popravljajal le napačno prepoznane znake ali dele teksta. Ravno tako je pri kodiranju polj z omenjenim naborom vrednosti operater hitro izbiral med ponujenimi vrednostmi.

V primerjavi s prejšnjimi popisi je bila pri Popisu 2002 doslej prvič uporabljena metoda avtomatskega kodiranja. Na ta način so kodirali vpisane teritorialne podatke in podatke o narodnosti oziroma veroizpovedi. Osnovno pravilo računalniško podprtega kodiranja je popolno ujemanje verificiranega teksta s tekstom o šifrantu. V tem primeru posredovanje verifikatorja sploh ni potrebno. Sicer pa je verifikator popravil nepravilno prepoznani tekst. Pri tem mu je software sam ponudil vse nabor odgovorov in po potrditvi pravilnega teksta se je izvedlo avtomatsko kodiranje.

Pri kodiranju so uporabili dva tipa šifrantov in sicer standardnega (teritorialnega) in odprtega (šifrant narodnosti in veroizpovedi). Pri kodiranju teritorija je bila glavna težava v tem, da popisovalci niso vpisovali natančnih imen naselij oziroma so k naseljem pripisovali napačno občino (Dolenc, Lipovšek, 2002, str.11). Zato je bila pripravljena metodološka rešitev, na osnovi katere je bil izdelan poseben program, ki je vnaprej določene kriterije opredelil:

- kdaj je možno avtomatsko kodiranje
- kdaj je potrebno posredovanje verifikatorja, ki je iz nabora dveh ali več možnosti izbral vsebinsko pravilno rešitev

Zaradi vpisovanja kratic pri imenu tuje države je bil šifrant držav pri posamezni šifri dopolnjen z variantami imen. Največ variant je bilo pri posamezni šifri določenih pri narodnosti in veroizpovedi, kjer so pri posamezni šifri upoštevali vse možne slovnične oblike kot zahtevo, da je potrebno tekste verificirati tako, kot piše na vprašalniku. S takimi sprotnimi rešitvami so pospešili proces verifikacije in na najmanjšo možno mero omejili vpliv dela verifikatorjev.

Rezultat procesa elektronskega zajema podatkov sta bili podatkovna in slikovna baza. Podatkovna je poleg zajetih podatkov vsebovala tudi indeks pripadajočih slik, kar je v fazi verifikacije in pri izvajanju logičnih kontrol omogočilo online prikaz zelenih slik brez zakasnitev.

Iz predpopisne baze so morali za obdelavo podatkov in logične kontrole pripraviti novo popisno bazo. Podatki v njej so se nanašali na stanje ob kritičnem trenutku popisovanja. Povezovalni element je bila EMŠO, zato je bilo pomembno, da se pred združevanjem dopolnijo manjkajoči EMŠO na vprašalnikih za osebo. V ta namen je bil pripravljen poseben program za iskanje popolnih EMŠO. V tej fazi obdelave so se izvedle tudi kontrole popolnosti šifriranja tekstovnih podatkov (zaradi začetnih težav pri verifikaciji) in pa kontrola pravilnosti identifikacij, ki je potekala povsem avtomatizirano.

Sledila je kontrola logične pravilnosti in konsistentnosti podatkov pred pripravo izhodnih datotek (Dolenc, Lipovšek, 2002, str. 12). To je ponavadi najbolj zahteven del projekta, saj je treba odpraviti napake, ki so se v podatkih pojavile zaradi napačnega dela popisovalcev, nepopolne kontrole pred oddajo popisnega gradiva in napačnega optičnega čitanja oziroma verificiranja. Popraviti je bilo potrebno tudi morebitne nekonsistentnosti med odgovori popisovane osebe in podatki iz administrativnih virov. Vidimo torej, da je bilo večino kontrol večkrat ponovljenih v različnih fazah Popisa 2002, s čimer so odpravili ogromno merskih napak, napak v pokrivanju in nazadnje še napak pri obdelavi, kar se je v končni fazi pokazalo v večji točnosti podatkov.

Logično kontrolo sestavljajo:

- formalne kontrole, ki se nanašajo samo na posamezno spremenljivko in pomenijo nabor možnih šifer oziroma vrednosti
- logične kontrole o ožjem smislu:
 - kontrole med dvema ali več spremenljivkami na istem vprašalniku
 - kontrole med dvema ali več spremenljivkami na različnih vprašalnikih
 - kontrole večjega števila vprašalnikov v okviru posamezne popisne enote (stanovanja v stavbi, osebe v gospodinjstvu in podobno)

V Prilogi 1 lahko natančneje preučimo delež sprememb v datotekah zaradi logične kontrole. Za posamezno spremenljivko je navedeno, koliko vrednosti je bilo popravljenih. Pri večini spremenljivk gre za popravke v t.i. praznih poljih (npr. Če je iz prejšnjega vprašanja logično sledilo, da je odgovor na analizirano vprašanje NE, je ta odgovor v mnogih primerih manjkal in je bil nadomeščen v toku avtomatske logične kontrole).

Pri vprašalniku za stavbo so deleži popravljenih spremenljivk (tu upoštevamo popravke realnih podatkov, ne pa popravkov praznih polj) med 1 % in 2 %, le pri spremenljivki »vrsta stavbe glede na namen uporabe« ima delež popravkov 6 %. Tu je bila namreč upoštevana kontrola glede na namen uporabe stanovanj v stavbi. Pri vprašalniku za stanovanje so deleži popravkov pri večini spremenljivk pod 2 %, le pri 6 spremenljivkah (od 42) so med 5 in 8 %. Pri vprašalniku za osebo so deleži popravkov pri 37 spremenljivkah (od 42) pod 5 %, pri eni 5 %, pri štirih spremenljivkah pa so bistveno višji. Te spremenljivke so: vzrok priselitve, priselitev iz naselja, status aktivnosti, prebivanje leta 2001; razlog bistveno višjih deležev pa tiči v kombiniranem zbiranju podatkov – vprašanja so bila na vprašalniku zaradi oseb, ki niso bile v registrih, hkrati pa smo iste podatke zbirali iz administrativnih virov. Višjo prioriteto pri kontroli so imeli podatki iz administrativnih virov (oz. iz predpopisne baze), s katerimi so bili nadomeščeni podatki iz vprašalnikov.

Določene napake je bilo mogoče avtomatsko odpraviti, v ostalih primerih so posredovali obdelovalci. V primerjavi z obdelavo podatkov pri prejšnjih popisih je bilo pri zadnjem popisu neprimerno večje število kontrol, ki so bile posledica bolj zahtevnega in sofisticiranega zbiranja podatkov. Kar je še pomembnejše, večina napak je bila odpravljena z avtomatskim popravki. Tako je bil zagotovljen enoten pristop k reševanju napak in minimalen čas potreben za obdelavo podatkov.

Bistvo sistema logičnih kontrol so pravila, od nekaterih so nekatera taka, da imajo značaj aksioma, druga pa so medsebojno odvisna. Če je bilo določeno pravilo kršeno, ga je bilo možno rešiti z:

- avtomatskim popravkom, kjer se je podatek lahko eksaktno popravil
- logičnim popravkom, kjer je obdelovalec na osnovi navodil popravil napako, ki je imela več formalnih možnosti za rešitev, od katerih je bila vsebinsko le ena pravilna
- potrditvijo logične kontrole, če je podatek zaradi raznolikosti popisne populacije odstopal od splošno veljavnih pravil, vendar je bil načeloma možen

Zaradi zahtevnosti izpolnjevanja in večjega števila napak, ki so jih ugotovili že ob popisovanju, je bila večina kontrol vezana na podatke o gospodinjstvu ter urejanja identifikacij, ki so ključni element povezovanja.

Prvič doslej je obdelava podatkov potekala brez papirjev, torej brez originalnega popisnega gradiva. Prav manipuliranje z množico različnih dokumentov in map ter veliko število obdelovalcev ter potrebnih manipulativnih delavcev je povzročalo velike logistične težave.

Za uspešno in predvsem hitro delovanje je bila predvsem pomembna optimizacija dela s podatkovno bazo ter preprost in hiter uporabniški vmesnik. Obdelovalec je na ekran dobil vse potrebne vprašalnike. Aplikacija, ki je bila rezultat dela SURS-a in Cetisa, je dovolila popravljane le za posamezno kontrolo določenih podatkov, ki jih obdelovalec lahko popravi in potrdi. Ta rešitev je onemogočala napačno popravljane in je s tem veliko prispevala h kakovosti podatkov.

Odzivni časi take kontrole, glede na zahtevnost povezovanja podatkov, so bili zelo dobri. Kontrola za povprečni popisni okoliš, v katerem je 150 prebivalcev, je glede na kvaliteto popisnega gradiva trajala od 15 do 20 minut. Zaradi avtomatskega izvajanja kontrol je bilo možno zmanjšati število prvotno predvidenih kontrolorjev. Vsak kontrolor je po enotedenskem izobraževanju namreč lahko istočasno obvladal tri delovne postaje, tako da je večino dela opravilo 16 kontrolorjev v štirih izmenah.

3.2.4 Napake zaradi neodgovora

Napake zaradi neodgovora so rezultat neuspeha pri poskusu, da bi zbrali popolno informacijo od vseh enot ali dobiti odgovore na vsa vprašanja (Standardno poročilo kakovosti, 2003). Lahko gre za neodgovor enote ali pa za neodgovor spremenljivke, ko od enote dobimo nepopolno informacijo.

Ob vsakem neuspelem obisku (ko oseb ni bilo doma) je popisovalec izpolnil Obvestilo o ponovnem obisku popisovalca in ga označil v Seznam oseb OS/PO v stolpec Ponovni obisk (Navodila za popisovanje, 2002). Če gospodinjstva kljub štirikratnem poskusu ni našel, je poskušal od sosedov izvedeti vzrok odsotnosti članov gospodinjstva. Nedosegljivih oseb je bilo 4334 ali približno 0,2 %.

Če je gospodinjstvo kljub 10. členu Zakona o popisu, ki je obvezoval k posredovanju podatkov, zavrnilo sodelovanje, je moral popisovalec o tem obvestiti območnega inštruktorja. Skupaj naj bi še enkrat poizkusila prepričati gospodinjstvo za sodelovanje. Kljub ponovni zavrnitvi je moral popisovalec pridobiti osnovne podatke o sestavi gospodinjstva.

Na osnovi obdelanih podatkov je bilo ugotovljeno, da 1213 oziroma 0,06% oseb ni želelo sodelovati pri popisu, predvideno skupno število teh oseb pa je bilo 3500. Popisovalci so menili, da je večina oseb, ki je popis odklanjala, kot najpogostejše zadržke navedla načelno odklanjanje sodelovanja, zbranost podatkov v drugih virih, pomanjkanje časa in strah pred zlorabo podatkov (Žnidaršič, 2002, str.5).

Dodatne korekcije zaradi neodgovorov enote niso bile opravljene, saj je bila večina podatkov zbrana iz administrativnih virov, zato neodgovor enote na terenu ni pomenil manjkajočih podatkov v končni datoteki.

Pri neodgovoru spremenljivke smo na SURS-u uporabili metodo vstavljanja manjkajočih podatkov, imenovano hot-deck. Delež vstavljenih spremenljivk je na voljo v Prilogi 3, kjer je delež neodgovorov izračunan kot neodgovori / neodgovori + odgovori. Večji deleži neodgovorov v primerjavi z ostalimi spremenljivkami so bili pri vprašanjih:

- V kateri tuji državi delate (37,62%)
- Vir ogrevanja v zadnji kurilni sezoni (26,9%)
- Število sob za opravljanje dejavnosti (18,3%)

V Popisu 2002 so bile poleg obveznih spremenljivk tudi neobvezne, povezane z versko in narodnostno vsebino. Deleži neodgovorov pri teh spremenljivkah so bili višji.

Tabela 4: Stopnje neodgovora za nekatere spremenljivke Popisa 2002 v %

	Narodna pripadnost	Verskoizpoved	Materni jezik
Ni želel odgovoriti	2,47%	15,7%	-
Neznano	6,43%	7,1%	2,7%
SKUPAJ	8,90%	22,8%	2,7%

Vir: Statistične informacije št. 92, 16.4.2003

Za narodno pripadnost vidimo, da je v teh dveh kategorijah skupaj z narodno neopredeljenostjo, ki je znašala 1,13%, leta 2002 narodna opredelitev ostala skrita za približno deset procentov prebivalstva (Statistične informacije št. 92, 16.4.2003). Večje stopnje neodgovorov pri narodni pripadnosti in veroizpovedi so bile seveda posledica dejstva, da odgovarjanje na te dve vprašanji ni bilo obvezno.

Na splošno torej vidimo, da neodgovori niso imeli večjega vpliva na natančnost.

3.3 Pravočasnost in točnost objave

Pojma pravočasnosti in točnosti objave sta ponavadi povezana in med seboj tesno prepletena (Standardno poročilo o kakovosti, 2003). Točnost opredeljuje skladnost med dejanskim in predhodno objavljenim datumov objave podatkov. Če se omenjena datuma ujemata, pravimo, da je bila objava točna. Pravočasnost meri časovni zamik med referenčnim obdobjem, na katerega se podatki nanašajo, in datumom objave.

Zakon o popisu v 31. členu pravi, da morajo biti rezultati popisa objavljeni s strani urada (Navodila za popisovanje, 2002):

- prvi v 60 dneh po končanem popisu
- osnovne podatke leto dni po končanem popisu
- celovite in podrobne rezultate popisa pa dve leti po končanem popisu

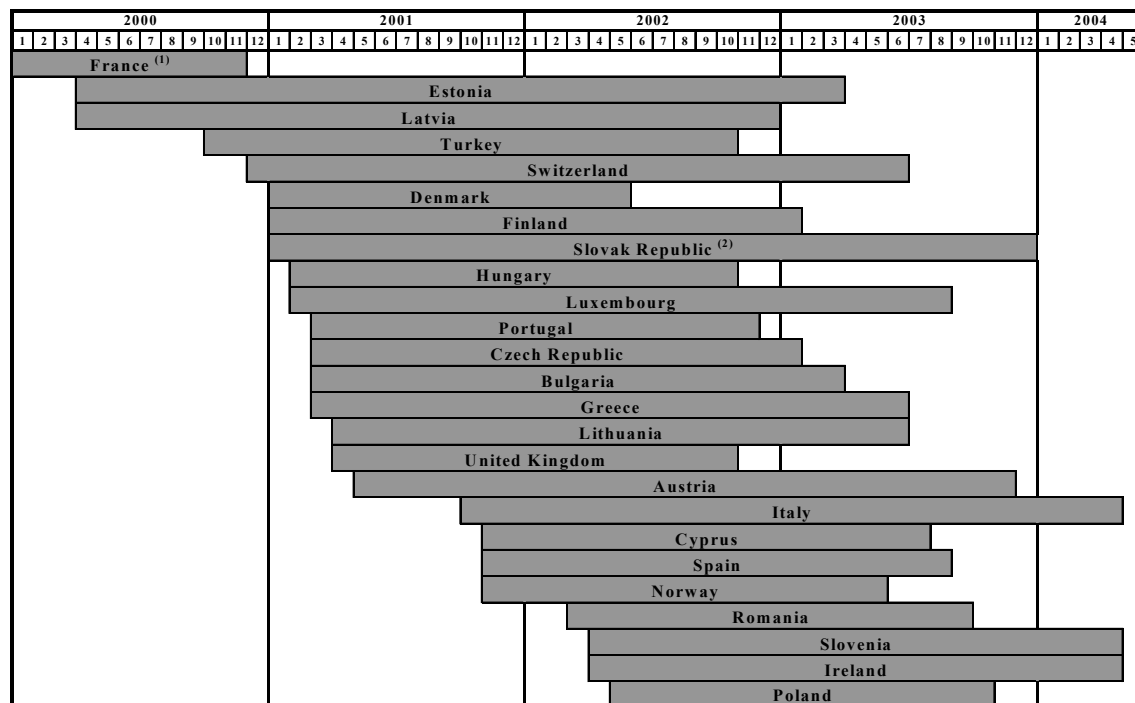
Prvi podatki so bili objavljeni 14. junija 2002, osnovni pa 16. aprila 2003. Glede na to, da je Popis 2002 potekal od 2. do 15. aprila, to pomeni, da so bili prvi podatki objavljeni točno 60 dni po popisu, osnovni podatki pa so bili posredovani točno leto dni po končanem popisu. Tako lahko tudi rečemo, da je bila zagotovljena pravočasnost.

V primerjavi z drugimi državami ima Slovenija, kar se tiče objave, rezultatov podobne roke. Na Finskem, kjer je bil kritičen trenutek zadnjega registrskega popisa 31. december, so objavljali končne rezultate po posameznih področjih od maja 2001 do decembra 2002 (The Population Census in the Year 2000, 2003). Tudi na Norveškem so bili končni rezultati popisa 2001 objavljeni v letu 2003, dve leti po končanem popisu (Release of Population and Housing Census results, 2003). Na Irskem so bili prvi rezultati popisa 2002 objavljeni tri mesece po kritičnem trenutku, končni pa tudi dve leti po tem dnevu (Irish Census 2002: About CSO, 2003). Portugalci imajo za objavo končnih rezultatov nekoliko krajši rok in sicer 19 mesecev po kritičnem trenutku popisa (Censos 2001: Resultados Definitivos ja disponiveis, 2003). V estonskem Zakonu o popisu pa piše, da morajo biti začasni rezultati objavljeni najkasneje pol leta po kritičnem trenutku popisa, končni pa najkasneje v treh letih po omenjenem dnevu (Population and Housing Census Act, 2003)

Sicer pa imamo za primerjavo tudi spodnji diagram.

Slika 1 – Datumi objav končnih rezultatov glede na Eurostatov program

Vir: Documentation of the 2000 Round..., 2003.

3.4 Dostopnost in jasnost informacij

Pojma dostopnost in jasnost se nanašata na možnost preprostega in uporabniku prijaznega dostopa do informacij (Standardno poročilo o kakovosti, 2003). Poudarek je predvsem na dostopnosti v primerni obliki in znotraj sprejemljivega časovnega obdobja.

Dostopnost se nanaša na konkretne fizične pogoje, pod katerimi so podatki dostopni uporabniku, jasnost pa na podatkovno okolje, preko katerega uporabnik dostopa do informacij.

3.4.1 Oblike diseminacije podatkov Popisa 2002

Nove oblike diseminacije podatkov so omogočile tehnološke spremembe in razvoj številnih novih programskih orodij. Sistem diseminacije podatkov Popisa 2002, ki je podprt z orodji iz družine PC-Axis, je bil dogovorjen že v letu 2002. Sam koncept diseminacije s PC-AXIS temelji na PX formatu (ki poleg podatkov vsebuje tudi metapodatke, potrebne za diseminacijo) in orodjih, ki pokrivajo različne diseminacijske kanale, na primer internet (PX-WEB), tiskano gradivo (PX-PUBL), digitalne zapise (PC-AXIS, PX-MAP). Poleg metapodatkovne zasnovanosti je prednost možnost uporabe in prilagoditve že izdelanih

programskih orodij, ki jih v dogovoru z vsemi uporabniki skupaj razvijajo na statističnih uradih Švedske, Danske in Norveške. Za diseminacijo podatkov Popisa 2002 so bile uporabljene tudi rešitve, razvite v okviru projekta STAT2000 (programi za izmenjavo meta podatkov iz osrednjega metapodatkovnega repozitorija METIS za potrebe avtomatizacije celotnega procesa, centralni diseminacijski strežnik za tabele). Tabele v PC-AXIS formatu so na voljo v podatkovni bazi SI-STAT.

Za potrebe diseminacije podatkov Popisa 2002 so bile uporabljene tudi nekatere že obstoječe oblike dostopanja do podatkov (npr. Banka statističnih podatkov – BSP), kar je še zlasti pomembno z vidika uporabnikov podatkov, ki so bili na ta način dostopanja do podatkov že navajeni, saj so bili v BSP na voljo tudi podatki Popisa 1991.

Ohranili pa smo tudi klasične oblike objavljjanja podatkov v knjižni (papirni) obliki, saj se zavedamo, da vsi uporabniki podatkov nimajo vedno na voljo tehnološko naprednih orodij za dostopanja do podatkov.

Posebne oblike diseminacije podatkov so tudi priprava podatkov na zahtevo uporabnikov, posredovanje mikropodatkov in izdelava popisnega atlasa, ki bo popisne podatke predstavil v grafični podobi (praviloma na ravni naselij).

3.4.1.1 Prvi rezultati

Kot je predvideval Zakon o popisu, so bili prvi rezultati Popisa 2002 objavljeni 60 dni po popisu (14. 6. na posebni novinarski konferenci). Ob tem so podatki izšli v Prvi statistični objavi, ki je bila širši javnosti (zlasti medijem) posredovana po elektronski pošti, telefaksu in tudi osebno. Ob enem so izšle posebne Statistične informacije, ki so vsebovale podatke o:

- številu prebivalstva po spolu,
- številu gospodinjstev in povprečnem številu članov gospodinjstva,
- številu stanovanj
- številu stavb.

Poleg podatkov za Slovenijo so bili objavljeni tudi podatki za upravne enote, občine in statistične regije.

3.4.1.2 Končni podatki Popisa 2002

Za objavo končnih podatkov Popisa 2002 je bil na Uradu pripravljen in sprejet okvir objav, ki je temeljil tudi na določilih Zakona o popisu. Čeprav je zakon o popisu v 31. členu določal, da mora Urad najkasneje v enem letu po končanem popisovanju objaviti samo osnovne podatke, je bila celotna obdelava podatkov Popisa 2002 končana dovolj zgodaj, da je bilo mogoče v tem času pripraviti in objaviti dve statistični publikaciji z obširno popisno vsebino (eno za nivo Slovenije, drugo za nivo občin). Na ta način so uporabniki prvič doslej v tako kratkem roku dobili vpogled v različne strukture slovenske družbe.

Urad je pripravil tudi posebno spletno stran s podatki Popisa 2002 (www.stat.si/popis_2002), kjer je postopno dodajal nove podatke za posamezne teritorialne ravni.

3.4.1.3 Novinarska konferenca 16. aprila 2003

Končni rezultati Popisa 2002 so bili prvič objavljeni 16. aprila 2003 na posebni novinarski konferenci, ki je potekala v mali dvorani Državnega zbora RS. Istočasno s potekom tiskovne konference, na kateri sta bili predstavljeni publikaciji s podatki Popisa 2002 (Statistične informacije št. 92 in 93), so podatki izšli v Prvi statistični objavi (št. 44), ki je bila širši javnosti (zlasti medijem) posredovana po elektronski pošti in telefaksu, dostopni pa so postali tudi na spletni strani Statističnega urada kjer so bile omenjene publikacije objavljene v PDF formatu, .html formatu, tabele iz statističnih publikacij pa tudi v PX formatu in kot datoteka v .XLS formatu.

Poleg osnovnih podatkov o prebivalstvu (število, spolno-starostna sestava) so bili objavljeni tudi podatki o aktivnosti in šolski izobrazbi. Še posebej pa je treba izpostaviti tiste podatke, ki jih za celotno prebivalstvo zbiramo samo v popisih prebivalstva: narodnostna in verska sestava, gospodinjstva in družine. Publikaciji sta prinesli tudi številne podatke o stanovanjskem fondu. Posebno vrednost publikaciji dajejo še obširna metodološka pojasnila in definicije, saj je bila spremenjena metodologija določanja prebivalstva.

3.4.1.4 Druge publikacije s podatki Popisa 2002

V decembru 2002 je izšla publikacija Verska, jezikovna in narodna sestava prebivalstva Slovenije, ki poleg analize omenjenih vsebin iz popisov prebivalstva od leta 1921 do 2002 prinaša tudi metodološko novost: ugotavljanje sprememb opredelitve posameznikov (narodnostne, verske, jezikovne) med popisoma 1991 in 2002, torej v času, ko je Slovenija zapuščala eno državno tvorbo (Jugoslavijo) in se pripravljala za vstop v Evropsko unijo. Tudi ta publikacija je uporabnikom na voljo v PDF obliki na spletnih straneh Urada (<http://www.stat.si/popis2002/gradivo/2-169.pdf>). V letu 2004 je izšla zgibanka Ženske in moški v Sloveniji – Popis 2002, ki na poljuden način pretežno z grafičnim prikazom prikazuje razlike med moškimi in ženskami v Sloveniji (http://www.stat.si/pub_moskizenske.asp).

3.4.1.5 Objavljanje podatkov na spletnih straneh Urada

Podatki Popisa 2002 na spletnih straneh Urada so na voljo v slovenskem in angleškem jeziku in se nahajajo v več podatkovnih bazah.

3.4.1.6 Objavljene tabele na popisni spletni strani (www.stat.si/popis2002)

Že 16. aprila so bili na popisni spletni strani na voljo vsi objavljeni podatki, ki so isti dan izšli v pisni obliki. Prednost spletnih tehnologij je tudi izredno kratek čas od priprave podatkov do njihove objave. Urad je tako v skladu s terminskim planom objavljanja podatkov postopoma dodajal na spletne strani nove tabele po posameznih vsebinskih sklopih in različnih teritorialnih nivojih.

Do konca novembra 2004 je bilo skupaj objavljenih 193 tabel. Podrobna analiza je prikazana v naslednji tabeli. Vsaka tabela je objavljena v .html formatu in omogoča enostavno tiskanje

tabele s spletnih strani, istočasno pa je za analitično delo s podatki možen neposreden prenos tabele v .xls format.

Tabela 5: Število objavljenih tabel na spletnih straneh (www.stat.si/popis2002)

Vsebinsko področje	Teritorialni nivo					
	SKUPAJ	Slovenija	regije	upravne enote	občine	naselja
SKUPAJ	193	55	61	19	44	14
Demografske značilnosti	69	23	21	4	14	7
Izobrazba	18	5	3	2	5	3
Aktivnost	25	4	9	2	6	4
Gospodinjstva	12	5	3	2	2	1 ^x
Družine	17	7	5	2	3	1 ^x
Stavbe in stanovanja	52	11	20	7	14	1 ^x

x – skupaj z demografskimi značilnostmi v eni tabeli

3.4.1.7 SI-STAT podatkovna baza

<http://www.stat.si/pxweb/Database/Popis2002/Popis2002.asp>

Omogoča sodoben način priprave in izvoza podatkov ter interaktivni dostop do podatkov. Tabele so pripravljene v programu PC-AXIS. Na spletni strani <http://www.stat.si/pxweb/Dialog/statfile2.asp> je uporabnikom brezplačno na voljo tudi program PC-AXIS 2003, ki ga potrebujejo, če želijo izbrane tabele v celoti prenesti na svoj računalnik. Uporabnik si izbrane podatke lahko shrani v datoteke različnih formatov. Uporabnikom so na voljo enaki podatki kot na popisni spletni strani.

3.4.1.8 Banka statističnih podatkov (BSP)

Interaktivni dostop do agregiranih podatkov Popisa 2002 omogoča tudi podatkovna baza Banka statističnih podatkov <http://bsp1h.gov.si/D2300.kom/komstart.html>, kjer so podatki oblikovani v 11 vsebinskih sklopov. Dodatno so na voljo osnovni podatki po krajevnih skupnostih, vaških skupnostih in mestnih četrtih.

3.4.2 Primerljivost statistik

Namen te komponente je izmeriti razlike, ki se pojavijo pri uporabi statističnih konceptov in definicij za izračun primerjalnih statistik v različnih geografskih področjih, drugih domenah populacije ali različnih referenčnih obdobjih (Standardno poročilo o kakovosti, 2003). Običajna predpostavka je, da lahko dosežemo le določeno stopnjo primerljivosti in ne absolutne primerljivosti. Pod pojmom primerljivost običajno razumemo zmožnost vzporejanja in posledično interpretiranja podatkov v različnih podpopulacijah (na primer različnih državah) na statistično korekten in neoporečen način. V splošnem lahko omenjeni pojem razdelimo na primerljivost na konceptualni ravni in primerljivost na nivoju meritev in ocen.

Z vidika geografske primerljivosti bomo govorili o konceptih in metodah, ki morebiti vplivajo na primerljivost rezultatov. Predstavili bomo znane morebitne razlike med našo nacionalno prakso in evropskimi standardi. V zvezi s časovno primerljivostjo bomo opredelili in opisali razlike med zadnjim popisom leta 1991 in popisom leta 2002. Na to se nanaša tudi primerjava med področji, kjer bomo preverili, ali so definicije za popis leta 1991 in popis 2002 enake. Razpravljali bomo o razlikah v konceptih, načinu zbiranja in obdelave podatkov.

3.4.3 Geografska primerljivost

Primerljivost podatkov za različne države je bistvena predvsem, ko je naš namen raziskati razlike in podobnosti iste populacijske značilnosti v različnih geografskih območjih. Neprimerljivost je lahko posledica lastnosti statističnega raziskovanja, ki se delijo v koncepte raziskovanja in metodologije meritev.

Mednarodna priporočila pravijo (Priporočila za popise prebivalstva..., 1999), da naj pri popisu prebivalstva definiramo šest enot: osebe, zasebna gospodinjstva, skupinska gospodinjstva, ožje družine, bivalne prostore in stavbe.

Navedimo naše definicije za omenjene enote (Navodila za popisovanje, 2002).

Oseba je na naslovu, kjer je popisana lahko stalno, začasno prijavljena, prijavljena po določilih Zakona o začasnem zatočišču ali neprijavljena. To so:

- državljani in državljanke RS s stalnim ali začasnim prebivališčem v RS
- tujci z izdanim dovoljenjem za stalno ali začasno bivanje v RS, ki imajo v Sloveniji prijavljeno začasno ali stalno prebivališče
- osebe z začasnim zatočiščem v RS
- druge osebe, ki so bile ob popisu navzoče na območju RS

Začasno navzoči so osebe, ki imajo svoje običajno prebivališče drugje v Sloveniji, v kraju popisa pa so bile začasno navzoče zaradi dela, šolanja in podobno, ter osebe, ki v Sloveniji nimajo običajnega prebivališča, ker v Sloveniji prebivajo manj kot eno leto, saj je bilo njihovo običajno prebivališče leto dni pred popisom v tuji državi.

Odsotni več kot eno leto zaradi prebivanja v tuji državi so osebe, ki imajo v Sloveniji prijavljeno prebivališče, vendar zaradi dela pri tujem delodajalcu, šolanja, družinskih ali drugih vzrokov več kot eno leto prebivajo v tuji državi.

Zasebno gospodinjstvo je vsaka družinska ali druga skupnost oseb, ki skupaj stanuje in porablja sredstva za osnovne življenske potrebe. Člani gospodinjstva so si lahko v sorodu ali pa ne in so lahko iz gospodinjstva začasno odsotni. V družinskem gospodinjstvu lahko

prebivajo člani ene ali več družin ter člani ene ali več družin in osebe, ki niso člani teh družin. Nedružinsko gospodinjstvo pa je gospodinjstvo v katerem prebivajo osebe, ki niso družina ter oseba, ki živi sama.

Družina je življenska skupnost oseb v okviru zasebnega gospodinjstva. To je življenska skupnost:

- staršev in neporočenih otrok (oziroma otrok, ki ne živijo v izvenzakonski skupnosti), ki živijo z njima oziroma z enim od staršev
- moškega in ženske, ki sta sklenila zakonsko zvezo
- partnerjev, ki živita v zunajzakonski skupnosti

Skupinsko gospodinjstvo je skupnost oseb, ki prebivajo v skupnostih, ki jih ne moremo opredeliti kot zasebna gospodinjstva in praviloma prebivajo v skupinskih stanovanjih, lahko pa tudi v običajnih stanovanjih.

Stanovanje je vsaka gradbeno povezana enota, namenjena za stanovanje, ne glede na to, ali se uporablja samo za bivanje, za bivanje in opravljanje dejavnosti, samo za opravljanje dejavnosti, za počitek in rekreacijo ali za bivanje v času sezonskih del, je nenaseljeno kljub gradbeni ustreznosti.

Skupinsko stanovanje je skupina prostorov, namenjena prebivanja večjega števila oseb. V njem lahko prebivajo člani skupinskega gospodinjstva, člani zasebnega gospodinjstva ali osebe, ki niso člani gospodinjstva.

Stavba je vsak gradbeni objekt, ki ima štiri samostojne zidove in enega ali več vhodov in je zgrajena zato, da se v njej prebiva, opravlja katerokoli dejavnost in hrani materialne dobrine. Kot stavbo se upošteva tudi :

- stavbo, ki ne izpolnjuje naštetih gradbenih pogojev, vendar ima obliko stavbe in je namenjena za stanovanje, opravljanje dejavnosti
- stavbo prislunjeno na drugo stavbo, s katero sta medsebojno povezani le z notranjim prehodom
- vsak vhod v tako imenovanih stavbah v vrsti, ki ima svojo hišno številko in enega ali dva skupna zidova ali skupno streho

Vidimo, da so bila pri popisu upoštevana mednarodna priporočila, po katerih se med drugim v prebivalstvo države šteje tiste osebe, ki dejansko prebivajo na njenem ozemlju (Statistične informacije št. 92, 2003). Državljanstvo pri tem ni pomembno, tako da so prebivalci Slovenije poleg državljanov tudi tujci.

Po mednarodnih priporočilih je (Priporočila za popise prebivalstva..., 1999), kar se tiče kraja popisovanja, pomembno, da imajo bivalni prostori nespremenljivo lokacijo, o kateri je treba izbrati podatke. Podatke o gospodinjstvih ter osebah v njih se lahko zbere in vpiše v vprašalnik v kraju običajnega prebivališča osebe in ali v kraju, kjer je bila oseba začasno navzoča na dan popisa.

Za čas popisovanja je eno od osnovnih pravil, da je treba popis izvesti čim bližje natančno določeni časovni točki. Če je čas popisa na določen dan, je običajno opredeljen s kritičnim

trenutkom popisa ob polnoči na začetku ali ob koncu popisnega dne. Lahko je za čas popisa določeno večdnevno obdobje. Kot smo omenili, se popišejo tudi vse osebe, ki so umrle ali se rodile do kritičnega trenutka popisa. Večina vprašanj o značilnostih prebivalstva in stanovanj mora biti definirana na kritični trenutek popisa. Po teh pravilih smo se ravnali tudi pri Popisu 2002.

Če pogledamo pogledamo področje proučevanja oziroma priporočeno vsebino popisa, vidimo, da je ta v grobem razdeljena na: geografske značilnosti, demografske značilnosti, ekonomske značilnosti, izobrazbene značilnosti, gospodinjstve in družinske značilnosti oseb, značilnosti družin, značilnosti zasebnih gospodinjstev, značilnosti stanovanjskih enot in drugih bivalnih prostorov ter značilnosti stavb kjer so stanovanja. Ta področja je pokrival tudi Popis 2002, katerih klasifikacije se v glavnem ujemajo s priporočili, saj je moral SURS pri pripravi metodologije upoštevati vsa določila mednarodnih priporočil v skladu z programom prilagajanja evropskemu pravnemu redu. Nacionalne klasifikacije so uporabljene v primeru strukturnega materiala stavb in pozicije stanovanja v stavbi (Documentation of the 2000 Round..., 2003).

Slovenija je pri stanovanjih, kar se tiče sob v stanovanju uporabljala nekoliko drugačen koncept v primerjavi z Eurostatovimi priporočili (Documentation of the 2000 Round..., 2003). Da se je nek prostor opredelil za sobo je moral biti večji od 6 kvadratnih metrov. Kuhinja pa se ni štela za sobo. Drugačni koncepti so bili uporabljeni tudi v primeru kraja popisa, kjer je bil uporabljen upravno-teritorialni koncept. Kraj dela je brez tipa delavnega okolja, razlike pa so tudi pri dolžini in pogostosti potovanja na delo. V primeru telefona je bilo samo preverjeno, ali ima stanovanje priključek ali ne. V mednarodnih priporočilih pa je predlagana naslednja klasifikacija (Priporočila za popise prebivalstva..., 1999):

- telefon vezan na napeljavo v stanovanjski enoti
- prenosni telefon
- oboje
- brez telefona v stanovanjski enoti

Kot že rečeno, smo za zbiranje podatkov pri Popisu 2002 uporabili običajne metodo in sicer kombinacijo uporabe registrov in drugih administrativnih virov in klasične metode popisovanja. Izvedli so tudi kontrolo s popisom zbranih podatkov. O tem govorijo tudi mednarodna priporočila.

V Popisu 2002 smo poleg novih metod zbiranja podatkov tudi procesiranje podatkov prilagodili tehnološkim spremembam in registrski usmeritvi slovenske statistike. V celotnem procesu obdelave podatkov smo uvedli številne novosti in z inovativnostjo sproti reševali probleme. S takim pristopom smo se približali praksi razvitih držav, kar se tiče obdelave podatkov.

Glede na zgoraj povedano, lahko zaključimo, da so rezultati Popisa 2002 v glavnem primerljivi z drugimi državami.

3.4.4 Časovna primerljivost

Do neskladnosti pri časovni primerljivosti pride, ko podatki, zbrani v nekem letu, zaradi številnih posebnosti v določenem časovnem obdobju niso popolnoma primerljivi s podatki, zbranimi v naslednjih letih (Standardno poročilo o kakovosti, 2003). Takrat govorimo o prelomu časovnih vrst.

Naj se najprej omejimo na glavne razlike v zvezi z Popisom 1991 oziroma predhodnimi popisi in Popisom 2002.

Leta 1991 so na ozemlju RS popisali prebivalstvo, gospodinjstva, stanovanja ter vsa kmečka gospodarstva zaradi pomanjkanja podatkov o kmetijstvu (Vertot, Milić, 2001, str.4).

Že pri popisu 1991 so bili popisni vprašalniki opremljeni z osebnimi podatki, izpisanimi iz CRP-ja (enotna matična številka občana, ime, priimek, naslov stalnega prebivališča, šifra popisnega okoliša in šifra občine).

Izpis na vprašalnikih se je pri Popisu 2002 v primerjavi s Popisom 1991 razlikoval v tem, da na popisne vprašalnike vsebine, ki se jih v celoti lahko zagotovi iz različnih virov, niso bile uvrščene (Oblak-Flander, 2002, str. 4). Za vsebine, ki jih tako ni bilo mogoče zagotoviti v celoti, so bile uvrščene na vprašalnike, vendar je bilo na ustreznem mestu označeno, da na tako vprašanje ni potrebno odgovoriti, ker se vsebine že nahajajo v enem izmed virov.

Najpomembnejše novosti pri procesiranju v primerjavi s popisom leta 1991 so bile (Dolenc, Lipovšek, 2002, str. 1):

- enolično določene identifikacije in črtne kode vprašalnikov ter izpis identifikacij na vseh vprašalnikih
- priprava digitalnega arhiva vseh popisnih podatkov
- istočasno verificiranje in računalniško podprto kodiranje odgovorov
- avtomatsko kodiranje
- izvajanje logičnih kontrol samo s pomočjo slik vprašalnikov (online)
- izredno kratek rok procesiranja s popisom zbranih podatkov (manj kot 8 mesecev).

Poleg tega je procesiranje podatkov popisa prvič doslej prevzel zunanji izvajalec. Na SURS-u so želeli pripraviti vprašalnike tako, da je vsek enoznačno identificiran, zmanjšati stroške obdelave z uvajanjem novih postopkov vnosa ter kontrole ter izvesti končno kontrolo pravilnosti mikro-podatkov samo s pomočjo slik. Tak način je seveda verjetno v precejšnji meri povečal točnost v primerjavi s preteklimi popisi.

V primerjavi podatkov Popisa 2002 s podatki predhodnih popisov se je definicija prebivalstva spremenila (Statistične informacije št. 92, 2003). V podatkih popisov po 2. svetovni vojni je bilo upoštevano stalno prebivalstvo s stalnim prebivališčem v Sloveniji. Upoštewane so bile osebe, ki so izjavile, da imajo v naselju popisa stalno prebivališče, ne glede na to, ali so bile ob popisu začasno odsotne. Med začasno odsotne so sodile osebe, ki so bile odsotne krajši čas, in tudi osebe na delu v tujini ter njihovi družinski člani, ki so z njimi živeli v tujini, ne glede na trajanje dela oziroma prebivanja v tujini.

Najpomembnejša razlika med definicijo prebivalstva v Popisu 1991 in Popisu 2002 je, da v zadnjem popisu kot prebivalci Slovenije niso več upoštewane osebe, ki imajo v Sloveniji stalno ali začasno prebivališče, vendar že več kot eno leto prebivajo v tujini. Prvič so upoštevali tudi trajanje prebivanja v Sloveniji, tako da so bili prebivalci RS tudi tiste priseljene osebe, ki v Sloveniji prebivajo vsaj eno leto, ne glede na to ali imajo v Sloveniji prijavljeno prebivališče.

V Popisu 2002 so osebe, ki imajo običajno prebivališče v določenih ustanovah, upoštevali kot prebivalce naselja, v katerem je ustanova, medtem ko so bile te osebe v preteklih popisih štete kot prebivalci v naselju njihovega stalnega prebivališča.

Podatke o prebivalstvu Slovenije za predhodne popise so preračunali tako, da so število oseb, ki so v času posameznega popisa začasno prebivale v tujini (zdomci) odšteli od skupnega števila prebivalstva. V popisih 1953 in 1963 kategorija zdomci še ni obstojala. Zaradi upravno prostorskih sprememb v Sloveniji v zadnjih 30 letih podatkov za nižje prostorske enote niso preračunavali. Podatki o številu gospodinjstev in povprečni velikosti gospodinjstva za Popis 1991 so preračunani tako, da kot člani gospodinjstev niso več upoštevani zdomci. Podatki o številu družin so preračunani tako, da niso več upoštewane družine, katerih vsi člani so prebivali v tujini.

Kar se tiče zbiranja podatkov, je bila kot že omenjeno, prvič podana možnost samopopisa. Prvič je bila tudi vključena stavba kot samostojna popisna enota. Zbiranje podatkov o narodni pripadnosti in veroizpovedi je bilo v primerjavi s preteklostjo nekoliko spremenjeno. O teh dveh vprašanjih se je morala vsaka oseba starejša od 14 let opredeliti sama.

Za otroke mlajše od 14 let, so odgovor glede narodne pripadnosti lahko posredovali starši, posvojitelji oziroma skrbniki. Ob popisih 1953, 1961 so za otroke mlajše od 10 let, ob popisih 1971, 1981 in 1991 pa za otroke, mlajše od 15 let, odgovor posredovali starši ali drugi zakoniti zastopniki. Za osebe, ki so bile med obiskom popisovalca odsotne, je v preteklih popisih odgovor lahko posredoval polnoletni član gospodinjstva (v nasprotju z Popisom 2002). Omeniti je potrebno, da se je pri opredeljevanju narodne pripadnosti trikratno povečalo število oseb z neznano narodno pripadnostjo (126 000 leta 2002), 48 000 oseb ni želelo odgovoriti (tega podatka za pretekle popise ni), število neopredeljenih pa se je povečalo za 38% (12 000 leta 2002).

Pri obdelavi podatkov o narodni pripadnosti se je uporabljala ista klasifikacija, ki se je od popisa do popisa dopolnjevala z novimi odgovori o narodni pripadnosti. Upoštevati je treba predvsem metodološke razlike pri opredeljevanju Muslimanov, Jugoslovanov, Bošnjakov in oseb, ki so se opredeljevale do regionalne pripadnosti.

Osebe, ki so se opredelile za Muslimane v smislu etične in ne verske pripadnosti, so se lahko narodno opredelile za Muslimane prvič leta 1961. Pred tem so bili opredeljeni kot »Jugoslovan-neopredeljen«. Ob popisu 1961 so tiste osebe, ki se niso podrobneje narodno opredelile, lahko odgovorile »Jugoslovan-narodno neopredeljen«. Enak odgovor je veljal tudi za tiste, ki so narodno pripadnost navedle pokrajinsko-regionalno pripadnost. Leta 1971 je bila sprejeta klasifikacija, ki je ustrezala upravnim določbam o enakopravnosti vseh narodov in narodnosti in o pravici prebivalcev, da se narodno opredelijo, vključno s pravico, da se narodno ne opredelijo, če ne želijo. Prebivalci so po tej klasifikaciji razvrščeni v dve skupini: narodno opredeljeni in narodno neopredeljeni.

V popisih po 2. svetovni vojni se je podatek o veroizpovedi zbiral v letih 1953, 1991 in 2002. Podatek o veroizpovedi so ob popisu 1953 posredovali starši ali drugi zakoniti zastopniki za otroke mlajše od 14 let, ob popisu leta 1991 pa za otroke, mlajše od 15 let. Za osebe, ki so bile med obiskom popisovalca odsotne, je v preteklih popisih odgovor o veroizpovedi popisovalcu lahko posredoval polnoletni član gospodinjstva. V primerjavi z letom 1991 so posebej prikazane osebe, ki so se po veroizpovedi opredelile za evangeličane, druge krščanske veroizpovedi in agnostike. V primerjavi z letom 1991 za omenjeno vprašanje se je kategorija »neznano« zmanjšala iz 14,6 % na 7,1%, kategorija »ni želel odgovoriti« pa povečala iz 4,2% na 15,7 %.

Spremenila se je tudi definicija priseljenega prebivalstva iz tujine glede na popise od 1953-1991. V teh popisih je bil podatek o priselitvi iz tujine izpeljan iz podatka o zadnji selitvi (država, v kateri je imela oseba prebivališče pred priselitvijo v Slovenijo). Kot priseljenci iz tujine so bili prikazani tudi prebivalci, ki so imeli prvo prebivališče v Sloveniji, vendar so se odselili v drugo državo, po odselitvi pa so se v Slovenijo ponovno priselili. Kot priseljeni iz tujine niso bili prikazani tisti prebivalci, ki so imeli prvo prebivališče zunaj Slovenije, po priselitvi v Slovenijo pa so se do trenutka popisovanaj preselili v drugo naselje. Prav tako v popisih 1961-1991 ni bilo upoštevano časovno obdobje prebivanja najmanj eno leto.

Podatki glede izobrazbe niso absolutno primerljivi. V Popisu 1991 je bil upoštevan najvišji dokončani razred, zato so bili posamezniki z dokončano osnovnošolsko obveznostjo, ki je trajala manj kot osem let, avtomatsko razvrščeni v kategorijo nedokončana osnovna šola. V Popisu 2002 pa je ta podatek temeljil na izjavi osebe o dokončani osnovni šoli ob upoštevanju trajanja osnovnošolske obveznosti v posameznem obdobju.

Tudi kar se tiče stanovanj in stavb, podatki iz zadnjega popisa niso neposredno primerljivi s predhodnim popisom. V preteklih popisih so se v skupno število stanovanj štela samo stanovanja za stalno prebivanje (naseljena, začasno nenaseljena, zapuščena). V Popisu 2002 so se v število stanovanj štela, poleg naseljenih in nenaseljenih stanovanj, tudi stanovanja za začasno uporabo. V število stanovanj pa tako kot leta 1991 niso bila šteta stanovanja, ki se uporabljajo izključno za opravljanje dejavnosti. V zadnjem popisu zdomci niso bili upoštevani v številu oseb v stanovanju.

S Popisom 2002 lahko rečemo, da je prišlo do preloma časovnih vrst, saj se želimo približati evropskemu pravnemu redu in uskladiti našo metodologijo z evropskimi standardi. Glede na našeto je potrebno reči, da moramo biti pri primerjavi podatkov različnih popisov nekoliko previdni (podatki niso neposredno primerljivi), saj popise izvajamo na 10 let, metodologija kot posledica razvoja v družbi, pa se spreminja hitreje, zato neposredne primerljivosti med popisi na vseh spremenljivkah ne moremo pričakovati.

3.5 Skladnost

Statistike, pridobljene iz istega vira, so skladne, če lahko elementarne rezultate na različne načine združujemo, zato da dobimo iz njih bolj kompleksne rezultate (Standardno poročilo o kakovosti, 2003). Statistike, ki jih dobimo iz različnih virov, mogoče niso popolnoma skladne, saj lahko izhajajo iz različnih pristopov, klasifikacij in metodoloških standardov. Sorodni rezultati imajo lahko tudi delno neskladna sporočila. Skladnost torej predstavlja njihovo primerljivost za zanesljivo povezovanje na različne načine in za različne uporabnike.

Primerjali bomo lahko skladnost med prvimi rezultati in osnovnimi rezultati, ki so bili objavljeni v 16. aprila 2003.

Na SURS-u smo se zavedali, da popisovalci do 15. aprila niso popisali vseh oseb, zlasti tistih, ki niso prebivali na naslovu registriranega prebivališča (Statistične informacije št. Št. 159, 2002). Popisali so jih naknadno, tako da se končni rezultati nekoliko razlikujejo od prvih. Število prebivalstva je tako po končnih rezultatih večje za približno 18 000 oseb, število stanovanj večje za približno 2750, število gospodinjstev pa manjše za 3500.

Upoštevati je treba, da so bili podatki o številu gospodinjstev zbrani s pomožnim popisnim vprašalnikom. Prvi rezultati za popisni okoliš PRVI/REZ v Popisu 2002 so bili zbrani za vsa

gospodinjstva, podatki o povprečnem številu članov gospodinjstva za popise 1948-1991 pa samo za zasebna gospodinjstva. Zato so končni podatki Popisa 2002 o povprečnem številu članov zasebnih gospodinjstev za posamezne upravno-prostorske enote odstopali od prvih podatkov.

Očitno je tako v prvih rezultatih popisa več napak pokritja, napak zaradi neodgovorov, kot tudi napak zaradi obdelave. To je pričakovano, saj so bili končni rezultati izračunani iz posameznih vprašalnikov, medtem ko so bili prvi rezultati ocenjeni iz t.i. zbiranikov po posameznih popisnih okoliših, kar je v objavljeni rezultat prineslo več napak.

3.6 Stroški in obremenitve

Stroški, ne glede na finančni vir, in obremenjevanje anketiranih oseb niso dejanske dimenzije kakovosti. So pa neločljiv vidik ocene kakovosti v smislu, da na kakovost statistik ne moremo gledati kot na absolutno dejstvo in pri tem ne upoštevati stranskih učinkov za družbo (Standardno poročilo o kakovosti, 2003). Dragi statistični postopki morajo biti stroškovno učinkoviti in morajo zagotavljati rezultate sprejemljive kakovosti.

Omenjeni del poročila bo vseboval opredelitev dovoljenih stroškov z vidika SURS-a, obremenitve zaradi odgovarjanja ter ovrednotenje obremenitev anketiranih oseb v fizičnem smislu.

Popisi so najdražje oblike statističnih raziskovanj, zato statistične organizacije iščejo načine, kako bi zagotovile čim racionalnejšo uporabo finančnih sredstev ter hkrati zbrale vse potrebne podatke. To je zahtevalo tudi pri nas spremembo klasičnega načina in izvedbe popisov na primer s pomočjo predpopisne baze. SURS ocenjuje, da bi bili stroški popisa, ki bi bil izveden registrsko, znašali okrog 10% sredstev porabljenih pri Popisu 2002 (Oblak-Flander, 2002), str. 3). Tudi izkušnje skandinavskih držav kažejo, da registrsko izvajanje popisa drastično zmanjšuje stroške.

V Popisu 2002 smo uporabili bolj razvite oblike zbiranja in obdelave podatkov v primerjavi s predhodnimi popisi, uvedli so večjo stopnjo avtomatizacije, zmanjšali so terensko delo na minimum, zaposlovali so delavce iz javnih del v zvezi z zajemom, kodiranjem in kontroliranjem s popisom zbranih podatkov. Kljub temu je popis drago raziskovanje, saj je šlo največ sredstev za izvedbo popisa na terenu, kar je delno tudi posledica določil davčne zakonodaje za delo po pogodbi.

Finančna sredstva za pripravo, organizacijo in izvedbo popisa so se zagotovila uradu v okviru proračuna za leta 2001, 2002, 2003 in 2004. V celoti so znašala 2.395.394.628,62 tolarjev in so se razporedila na posamezna leta v zneskih, ki se tekoče revalorizirajo v skladu s stopnjo rasti cen življenskih potrebščin.

Tabela 6: Pregled porabe namenskih sredstev za Popis 2002 po posameznih sklopih

Vrsta porabe sredstev	SIT	Delež v %
Priprava metodologije popisovanja in popisnega gradiva	142.168.379,09	5,9
Računalniška oprema in storitve	505.977.199,55	21,1

Izvedba popisovanja na terenu (plačilo izvajalcem popisa)	1.243.148.736,59	51,9
Izvedba popisovanja na terenu (drugi stroški)	98.694.244,85	4,1
Procesiranje podatkov (skupaj s predtiskom vprašalnikov)	366.887.286,70	15,3
Diseminacija podatkov popisa in arhiviranje	38.518.781,84	1,6
SKUPAJ	2.395.394.628,62	100,0

Stroški v Sloveniji so znašali 10,63 milijona EUR (preračunano po srednjem tečaju BS na dan 30.6. vsako leto) ali približno 5,4 EUR na prebivalca. Iz gornje tabele lahko vidimo, da so terenski stroški (ki so zares vezani na število prebivalcev) znašali 56% celotne vsote, ostalo pa so fiksni stroški, ki se ne razlikujejo mnogo od velikih držav. Pri primerjavi stroškov je to potrebno upoštevati, saj je Slovenija zato primerljiva z majhnimi državami in z državami s podobnimi stroški delovne sile (v skupini EU-15 npr. Irska, Avstrija, v skupini novih članic EU pa Češka, Slovaška in baltske države).

Tabela 7: Primerjava celotne porabe sredstev za popis po državah (v EUR)

Država	Ocenjeni celotni stroški (v 000 EUR)	Prebivalstvo v letu popisa (v 000)	Ocenjeni stroški na osebo
Belgija	24 000	10 296	2.3
Danska	-	5 349	-
Grčija	49 730	10 964	4.5
Španija	167 050	40 848	4.1
Francija	248 000	60 187	4.1
Irska	44 000	3 917	11.2
Italija	298 254	56 306	5.3
Luksemburg	4 650	440	10.6
Nizozemska	5 000	:	:
Avstrija	56 000	8 065	6.9
Portugalska	46 500	10 356	4.5
Finska	800	5 181	0.2
Združeno kraljestvo	367 386	58 789	6.2
Norveška	14 600	4 485	3.3
Švica	99 090	7 288	13.6
Bolgarija	11 540	7 929	1.5
Češka	80 000	10 293	7.8
Estonija	10 200	1 370	7.4
Madžarska	40 000	10 198	3.9
Latvija	5 095	2 377	2.1
Litva	9 471	3 484	2.7
Poljska	154 000	40 000	3.9
Romunija	26 600	21 698	okoli 1.2
Slovaška	16 300	5 379	3.0

Slovenija	10 630	1 964	5.4
Ciper	2 600	689	3.8
Malta	1 200	378	3.2
Turčija	18 750	67 804	0.3

Vir: Documentation of the 2000 Round..., 2003.

Kljub aproksimaciji kazalca stroški na prebivalca, se zdi ta še najbolj smiselna za primerjavo med državami. Kazalec ni v veliki korelaciji z velikostjo države, temveč bolj z kompleksnostjo tehnik in metod uporabljenih v popisu ter ekonomske situacije v državi.

Na Finskem in Danskem so stroški zanemarljivi, saj imata v celoti registrske popise, tako da so stroški v glavnem povezani z procesiranjem, tabeliranjem in diseminacijo.

Ker so nekateri podatki že zbrani iz različnih virov, na določena vprašanja ni bilo potrebno odgovarjati, kar je pripomoglo k temu, da je bil posamezen popis opravljen hitreje, kot so prebivalci pričakovali. SURS je bil zato večkrat pohvaljen (Žnidaršič, 2002, str. 5). Pričakovana časovna obremenitev gospodinjstev je bila približno 40 minut, vendar so kasneje ugotovili, da je bil popis gospodinjstva opravljen povprečno v 20 minutah; v celoti to pomeni, da so slovenska gospodinjstva za popis porabila 25 let (če upoštevamo 24 ur na dan, 365 dni na leto). Ta podatek pa daje občutek o veliki razsežnosti opravljenega dela za Popis 2002.

4 SKLEP

Popis 2002 je bil prvi popis prebivalstva in stanovanj v Republiki Sloveniji. Pripravo in izpeljavo popisa so spremljale diskusije o njegovi potrebnosti ter politizacija sestave njegovega vprašalnika. Ne glede na to lahko na osnovi pregleda po posameznih elementih kakovosti sklenemo, da so bili zbrani podatki kakovostni v okvirih, ki jih dovoljuje popisna metodologija ter možnost in realnost izvedbe. Določeni meri popisnih pomankljivosti se namreč nikoli ni mogoče izogniti, saj je statistika že po definiciji okužena z napakami. Na kratko lahko povzamemo, da so ocenjene napake v okviru natančnosti dokaj nizke (v območju pričakovanih; nižje v primerjavi s prejšnjimi popisi in primerljive z drugimi državami), stopnja neodgovorov je bila nizka, pa tudi pri obdelavi podatkov nismo zaznali večjih težav. Zagotovljena je bila mednarodna primerljivost in večinoma tudi primerljivost z predhodnimi popisi, vsaj kar zadeva najpomembnejših spremenljivk. S popisom so bile zajete vse pomembnejše vsebine, ob tem pa je pomembno, da urad ni prekoračil dovoljenih sredstev za popis določenim z Zakonom o popisu. Značilnost popisa je bila njegova metodološka in tehnološka naprednost ter prijaznost do prebivalcev.

5 LITERATURA

1. Bregar Lea: Zapiski s predavanj pri predmetu Uradna statistika. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 2003.
2. Dolenc Danilo, Lipovšek Boris: Popis 2002 – nov pristop in inovativnost pri procesiranju podatkov. Vključevanje in povezovanje statistike v informacijsko družbo. Radenci: Statistični dnevi, 25-27 november 2002. 14 str.
3. Malačič Janez: Demografija. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1997. 370 str.
4. Malačič Janez: Prebivalstvo Slovenije po popisih in registru prebivalstva. Vključevanje in povezovanje statistike v informacijsko družbo. Radenci: Statistični dnevi, 25-27 november 2002. 6 str.
5. Oblak Flander Apolonija: Popis 2002: priprave, izvedba in popopisne aktivnosti. Vključevanje in povezovanje statistike v informacijsko družbo. Radenci: Statistični dnevi, 25-27 november 2002. 11 str.
6. Tršinar Irena: Centralni register prebivalstva. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije, 1999. 194 str.
7. Vertot Nelka: Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj v Sloveniji v letu 2002 – nov izziv za statistike ter nove možnosti za analitike in raziskovalce. Radenci: Statistični dnevi, 26-28 november 2001. 8 str.
8. Vertot Nelka, Ilić Milena: Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj v Sloveniji v letu 2001 v luči popisov prebivalstva na Slovenskem v preteklosti in prihodnosti. Radenci: Statistični dnevi, 26-28 november 2001. 8 str.
9. Vertot Nelka: Uporabnost podatkov, zbranih v Sloveniji s popisom prebivalstva 2002. Vključevanje in povezovanje statistike v informacijsko družbo. Radenci: Statistični dnevi, 25-27 november 2002. 10 str.
10. Žnidaršič Tina: Kadrovska organizacija Popisa 2002 in analiza mnenj popisovalcev. Vključevanje in povezovanje statistike v informacijsko družbo. Radenci: Statistični dnevi, 25-27 november 2002. 8 str.

6 VIRI

1. Censos 2001: Resultados Definitivos ja disponiveis. [URL: <http://www.ine.pt/censos2001/censos.asp>], Institute Nacional de Estatistica, 7.6.2003
2. Documentation of the 2000 Round of Population and Housing Censuses in the EU, EFTA and Candidate Countries. Statistics Finland, 2003.
3. Irish Census 2002: About CSO. [URL: <http://www.cso.ie/census/about.htm>], 7.6.2003.
4. Navodila za popisovanje. Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj v Republiki Sloveniji leta 2002. Metodološko gradivo št. 2. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije, 2002.
5. Podatki Statističnega urada Republike Slovenije. Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj 2002. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije, 2003.
6. Population and Housing Census Act. [URL: <http://www.stat.ee/index.aw/section=14112>], Statistical Office of Estonia, 7.6.2003.
7. Priporočila za popise prebivalstva in stanovanj okoli leta 2000 v državah članicah Ekonomske Komisije Združenih narodov za Evropo. Metodološko gradivo št. 7. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije, 1999.
8. Prva statistična objava št. 44. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije, 16.4.2003.
9. Release of Population and Housing Census results. [URL: http://www.ssb.no/fob2001_en/publisering.en.html], Statistics Norway, 7.6.2003.
10. Sporočila o Popisu 2002. [URL: <http://www.gov.si/popis2002/>], Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije, 9.5.2003.
11. Standardno poročilo o kakovosti. Prirejen prevod. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije, 2003.
12. Statistične informacije št. 159. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije, 17.6.2002.
13. Statistične informacije št. 92. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije, 16.4.2003.
14. The Population Census in the Year 2000. [URL: http://tilastokeskus.fi/tk/he/vaestolaskenta/vaestolask_vl2000_en.html], Statistic Finland, 7.6.2003.

7 PRILOGE

- Priloga 1: Deleži sprememb v datotekah med logično kontrolo
- Priloga 2: Deleži vstavljenih podatkov in stopenj neodgovora spremenljivke
- Priloga 3: Vprašalnik kontrolnega popisa

Priloga 1: Deleži sprememb v datotekah med logično kontrolo**Tabela 8: Spremembe v datoteki STAVBA med logično kontrolo (deleži so izračunani glede na vse vprašalnike za stavbe)**

Spremenljivka			SPREMENJENA SPREMENLJIVKA			NESPREMENJENA SPREMENLJIVKA		
kratko ime	Opis	skupaj	spremenjena vrednost	sprememba praznega polja ali sprememba v prazno polje	skupaj	nespremenjena vrednost	nespremenjeno prazno polje	
1	VRSTA_STAV	vrsta stavbe glede na izgradnjo	1,9%	1,9%	0,0%	98,1%	98,1%	0,0%
2	NAM_STAV	vrsta stavbe glede na namen uporabe	6,3%	6,2%	0,0%	93,7%	93,7%	0,0%
3	ST_NAD	število nadstropij v stavbi	10,9%	1,4%	9,5%	89,1%	89,1%	0,0%
4	MAT	material nosilne konstrukcije stavbe	2,2%	2,1%	0,0%	97,8%	97,8%	0,0%
5	KRIT	vrsta strešne kritine	1,1%	1,1%	0,0%	98,9%	98,9%	0,0%
6	KRIT_ZAM	ali je bila strešna kritina zamenjana	78,2%	1,0%	77,2%	21,8%	21,8%	0,0%
7	KRIT_LET	leto zadnje menjave strešne kritine	5,2%	0,2%	5,0%	94,8%	6,9%	87,9%
8	LETO_ZGR	leto zgraditve stavbe	10,1%	1,6%	8,5%	89,9%	89,9%	0,0%

Tabela 9: Spremembe v datoteki STANOVANJE med logično kontrolo (deleži so izračunani glede na vse vprašalnike za stanovanja)

Spremenljivka			SPREMENJENA SPREMENLJIVKA			NESPREMENJENA SPREMENLJIVKA		
Kratko ime	opis	skupaj	spremenjena vrednost	sprememba praznega polja ali sprememba v prazno polje	skupaj	nespremenjena vrednost	nespremenjeno prazno polje	
1	VRSTA_STAN	vrsta stanovanjske enote	6,6%	6,5%	0,1%	93,4%	93,4%	0,0%
2	LAST	lastništvo stanovanja	3,9%	3,8%	0,1%	96,1%	96,1%	0,0%
3	ST_OSEB	število oseb v stanovanju	10,1%	7,3%	2,8%	89,9%	89,9%	0,0%
4	ST_GOS	število gospodinjstev v stanovanju	5,6%	2,7%	2,9%	94,4%	94,4%	0,0%
5	LEGA	lega stanovanja v stavbi	2,1%	2,0%	0,1%	97,9%	97,9%	0,0%

6	NADS	nadstropje	0,6%	0,0%	0,6%	99,4%	36,1%	63,3%
7	UPOR	uporaba stanovanja	6,9%	6,9%	0,1%	93,1%	93,1%	0,0%
8	IDGO	drugo stanovanje	0,2%	0,0%	0,2%	99,8%	0,3%	99,5%
9	POCIT	stanovanje za počitek in rekreacijo	96,2%	0,3%	95,9%	3,8%	3,8%	0,0%
10	POVRS	skupna površina stanovanja	4,1%	0,8%	3,3%	95,9%	95,9%	0,0%
11	ST_SOB	število sob v stanovanju	5,5%	0,8%	4,7%	94,5%	94,5%	0,0%
12	ST_SOB_D	število sob za opravljanje dejavnosti	2,5%	0,3%	2,2%	97,5%	1,5%	95,9%
13	KUH	ima kuhinjo	3,4%	3,3%	0,1%	96,6%	96,6%	0,0%
14	POV_KUH	površina kuhinje	3,7%	0,4%	3,4%	96,3%	91,9%	4,3%
15	KOP	ima kopalnico	3,3%	3,2%	0,1%	96,7%	96,7%	0,0%
16	WC	ima wc	3,2%	3,1%	0,1%	96,8%	96,8%	0,0%
17	BALK	ima balkon	42,1%	0,1%	42,0%	57,9%	57,9%	0,0%
18	TERAS	ima teraso	87,4%	0,0%	87,3%	12,6%	12,6%	0,0%
19	ATR	ima atrij	98,6%	0,0%	98,6%	1,4%	1,4%	0,0%
20	ZIM_VRT	ima zimski vrt	99,5%	0,0%	99,5%	0,5%	0,5%	0,0%
21	SHR	ima shrambo	70,7%	0,1%	70,6%	29,3%	29,3%	0,0%
22	KLET	ima klet	35,0%	0,1%	34,9%	65,0%	65,0%	0,0%
23	NI_PROST	ni naštetih prostorov	91,1%	0,0%	91,0%	8,9%	8,9%	0,0%
24	VODA	napeljava vodovoda	2,9%	2,8%	0,1%	97,1%	97,1%	0,0%
25	KANAL	napeljava kanalizacije	6,8%	6,8%	0,1%	93,2%	93,2%	0,0%
26	ELEK	napeljava elektrike	2,3%	2,3%	0,1%	97,7%	97,7%	0,0%
27	PLIN	napeljava plina	3,2%	3,1%	0,1%	96,8%	96,8%	0,0%
28	TELEF	priključek na telefonsko omrežje	3,5%	3,4%	0,1%	96,5%	96,5%	0,0%
29	CATV	priključek na CATV	3,2%	3,1%	0,1%	96,8%	96,8%	0,0%
30	CENTR_OGR	napeljava centralnega ogrevanja	5,9%	5,8%	0,1%	94,1%	94,1%	0,0%
31	NACIN_OGR	način ogrevanja v zadnji sezoni	4,2%	4,1%	0,1%	95,8%	95,8%	0,0%
32	PREMOG	vir ogrevanja premog	97,9%	0,1%	97,8%	2,1%	2,1%	0,0%
33	LES	vir ogrevanja les	67,4%	0,2%	67,1%	32,6%	32,6%	0,0%

34	OLJE	vir ogrevanja kurilno olje	64,3%	0,3%	64,0%	35,7%	35,7%	0,0%
35	ELEKTRIKA	vir ogrevanja elektrika	95,8%	0,0%	95,8%	4,2%	4,2%	0,0%
36	ZEM_PLIN	vir ogrevanja zemeljski plin	93,4%	0,1%	93,3%	6,6%	6,6%	0,0%
37	NAF_PLIN	vir ogrevanja naftni plin	98,3%	0,0%	98,3%	1,7%	1,7%	0,0%
38	SONCE	vir ogrevanja sonce	99,9%	0,0%	99,8%	0,1%	0,1%	0,0%
39	DR_VIR	vir ogrevanja drugo	99,8%	0,0%	99,7%	0,2%	0,2%	0,0%
40	GL_VIR_OGR	glavni vir ogrevanja	67,7%	0,3%	67,4%	32,3%	9,8%	22,5%
41	PREN	prenovljeno stanovanje	5,6%	5,5%	0,1%	94,4%	94,4%	0,0%
42	LETO_PREN	leto zadnje prenove	1,0%	0,7%	0,3%	99,0%	26,2%	72,8%

Tabela 10: Spremembe v datoteki OSEBA med logično kontrolo (deleži so izračunani glede na vse vprašalnike za osebe)

	Spremenljivka		SPREMENJENA SPREMENLJIVKA			NESPREMENJENA SPREMENLJIVKA		
	kratko ime	opis	skupaj	spremenjena vrednost	sprememba praznega polja ali sprememba v prazno polje	skupaj	nespremenjena vrednost	nespremenjeno prazno polje
1	STAN_RAZM	stanovanjsko razmerje osebe	2,3%	2,3%	0,0%	97,7%	97,7%	0,0%
2	DR_ST_SLO	lastnik v sloveniji	1,0%	1,0%	0,0%	99,0%	99,0%	0,0%
3	DR_ST_TUJ	lastnik v tujini	1,7%	1,7%	0,0%	98,3%	98,3%	0,0%
4	GO_OS	število oseb v gospodinjstvu	4,0%	1,9%	2,1%	96,0%	32,3%	63,7%
5	GO_UPOR	uporaba stanovanja gospodinjstva	3,6%	2,5%	1,1%	96,4%	32,7%	63,7%
6	GAR	ima gospodinjstvo garažo	1,7%	0,7%	1,0%	98,3%	34,5%	63,7%
7	HP	gospodinjstvo prideluje hrano	1,9%	0,8%	1,0%	98,1%	34,4%	63,7%
8	NAVZ	navzočnost	3,6%	3,6%	0,0%	96,4%	96,4%	0,0%
9	P2001_IND	prebivanje leta 2001	92,3%	92,2%	0,1%	7,7%	7,0%	0,7%
10	DRZ_PRIS	država priselitve	0,9%	0,0%	0,9%	99,1%	8,0%	91,1%
11	LL_PRIS	leto priselitve	1,5%	0,7%	0,8%	98,5%	7,3%	91,1%

12	SEL	priselitev iz naselja	17,3%	17,3%	0,0%	82,7%	82,7%	0,0%
13	VZR_SEL	vzrok priselitve	16,5%	11,9%	4,6%	83,5%	42,9%	40,6%
14	NAR_IND	narodna pripadnost	2,3%	2,3%	0,0%	97,7%	97,7%	0,0%
15	VERA_IND	veroizpoved	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
16	MAT_J_IND	materin jezik	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
17	ROJ_IND	rojstvo živorojenih otrok	2,6%	1,6%	1,0%	97,4%	42,4%	55,0%
18	ROJ_ST	število živorojenih otrok	0,2%	0,0%	0,2%	99,8%	31,7%	68,1%
19	IZB	javnopravna izobrazba	2,2%	0,8%	1,4%	97,8%	83,7%	14,1%
20	SE_IZB	trenutno izobraževanje	5,0%	5,0%	0,0%	95,0%	95,0%	0,0%
21	IZB_PR	za kaj se izobražujete	3,0%	2,9%	0,1%	97,0%	20,0%	77,0%
22	KR_IZB_IND	kraj izobraževanja	3,4%	3,3%	0,1%	96,6%	19,6%	76,9%
23	KR_IZB_NAS	drugo naselje v SLO	17,0%	0,1%	17,0%	83,0%	5,7%	77,2%
24	KR_IZB_OBC	druga občina v SLO	17,0%	0,0%	17,0%	83,0%	5,7%	77,2%
25	KR_IZB_DRZ	tuja država kjere se izobražujete	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,2%	99,8%
26	POG_IZB	pogostnost vračanja iz šole	1,8%	0,6%	1,2%	98,2%	21,6%	76,6%
27	NAC_IZB	način potovanja v šolo	2,3%	0,6%	1,7%	97,7%	21,1%	76,6%
28	CAS_IZB	čas potovanja v šolo	2,3%	0,1%	2,3%	97,7%	21,0%	76,7%
29	TEC1	drugo izobraževanje	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	13,6%	86,4%
30	TEC2		0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	11,5%	88,5%
31	TEC3		4,2%	4,1%	0,1%	95,8%	72,6%	23,1%
32	AKT	status aktivnosti	71,3%	71,3%	0,0%	28,7%	28,7%	0,0%
33	POG_AKT	pogostost vračanja iz dela	4,1%	3,3%	0,8%	95,9%	38,1%	57,8%
34	NAC_AKT	način potovanja na delo	3,2%	2,1%	1,1%	96,8%	35,9%	60,8%
35	CAS_AKT	čas potovanja na delo	3,7%	0,1%	3,5%	96,3%	35,5%	60,9%
36	VZDR	ali ste vzdrževana oseba	1,0%	1,0%	0,0%	99,0%	99,0%	0,0%
37	VZDR1		3,7%	3,6%	0,1%	96,3%	28,0%	68,3%
38	VZDR2		0,2%	0,2%	0,0%	99,8%	0,9%	98,9%
39	VZDR3		0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,9%	99,1%

40	VZDR4		0,7%	0,7%	0,0%	99,3%	0,5%	98,8%
41	TUJ_DELO	delo v tujini	4,7%	1,5%	3,2%	95,3%	83,3%	12,1%
42	TUJ_DRZ	država dela v tujini	0,4%	0,0%	0,4%	99,6%	0,7%	98,9%

Priloga 2: Deleži vstavljenih podatkov in stopenj neodgovora spremenljivke

Tabela 11: Deleži neodgovora spremenljivke v datoteki STAVBA

Št.vpr.	Ime spremenljivke	Vprašanje	preskok v vprašalniku	odgovori	neodgovori	delež neodgovorov
3	VRSTA_STAV	Vrsta stavbe glede na izgradnjo		463179	1551	0,3
4	NAM_STAV	Vrsta stavbe glede na namen uporabe		463177	1553	0,3
5	ST_NAD	Število nadstropij		425888	38842	8,4
6	ST_STAN	Število stanovanj		464730		0,0
7	MAT	Material nosilne konstrukcije stavbe		454940	9790	2,1
8	KRIT	Vrsta strešne kritine		460120	4610	1,0
9	KRIT_ZAM	Ali je bila kritina kdaj zamenjana?	358879	105851		0,0
9a	KRIT_LET	Leto zadnje menjave kritine	431217	32802	711	2,1
10	LETO_ZGR	Leto zgraditve stavbe		430070	34660	7,5

Tabela 12: Deleži neodgovora spremenljivke v datoteki STANOVANJE

Št.vpr.	Ime spremenljivke	Vprašanje	preskok v vprašalniku	odgovori	neodgovori	delež neodgovorov
4	VRSTA_STAN	Stanovanjska enota je		776975	3362	0,4
5	LAST	Lastništvo stanovanja		759878	20459	2,6
6	ST_OSEB	Število oseb v stanovanju		780337		0,0
7	ST_GOS	Število gospodinjstev v stanovanju		780337		0,0
8	LEGA	Lega stanovanja v stavbi		765183	15154	1,9
8a	NADS	Vpišite številko nadstropja	496553	281077	2707	1,0
9	UPOR	Uporaba stanovanja		779772	565	0,1
10	POCIT	Stanovanje za počitek in rekreacijo je v	748656	31669	12	0,0
11	POVRS	Skupina površina stanovanja		753752	26585	3,4
12	ST_SOB	Število sob v stanovanju		748352	31985	4,1
13	ST_SOB_D	Število sob za opravljanje dejavnosti	764892	12624	2821	18,3

14	KUH	Kuhinja v stanovanju		761048	19289	2,5
15	POV_KUH	Površina kuhinje v m2	36259	744078		0,0
16	KOP	Kopalnica v stanovanju		758171	22166	2,8
17	WC	Stranišče v stanovanju		759703	20634	2,6
18	DR_PR_IND	Drugi prostori v sklopu stanovanja		750145	30192	3,9
19	VODA	Napeljava vodovoda		759169	21168	2,7
20	KANAL	Napeljava kanalizacije		731371	48966	6,3
21	ELEK	Napeljava elektrike		765045	15292	2,0
22	PLIN	Napeljava plina		754889	25448	3,3
23	TELEF	Priključek na telefonsko omrežje		751840	28497	3,7
24	CATV	Priključek na omrežje za kabelsko TV		754145	26192	3,4
25	CENTR_OGR	Napeljava centralnega ogrevanja		754934	25403	3,3
26	NACIN_OGR	Način ogrevanja v zadnji kurilni sezoni		748294	32043	4,1
27a	PREMOG	Vir ogrevanja - premog		763247	17090	2,2
27b	LES	Vir ogrevanja - les	524818	255519		0,0
27c	OLJE	Vir ogrevanja - kurilno olje	500505	279832		0,0
27d	ELEKTRIKA	Vir ogrevanja - elektrika	747792	32545		0,0
27e	ZEM_PLIN	Vir ogrevanja - zemeljski plin	727972	52365		0,0
27f	NAF_PLIN	Vir ogrevanja - naftni plin	767089	13248		0,0
27g	SONCE	Vir ogrevanja - sončna energija	778937	1400		0,0
27h	DR_VIR	Vir ogrevanja - drugo	778398	1939		0,0
27	VIR_IND	Vir ogrevanja - indikator odgovora		570408	209929	26,9
28	GL_VIR_OGR	Glavni vir ogrevanja	175460	567416	37461	6,2
29	PREN	Ali je bilo stanovanje kdaj prenovljeno		780337		0,0
29a	LETO_PREN	Leto zadnje preнове	568930	206347	5060	2,4

Tabela 13: Deleži neodgovora spremenljivke v datoteki OSEBA

Št.vpr.	Ime spremenljivke	Vprašanje	preskok v vprašalniku	odgovori	neodgovori	delež neodgovorov
16	STAN_RAZM	Stanovanjsko razmerje osebe		1940796	23240	1,18

17a	DR_ST_SLO	Drugo stanovanje v Sloveniji		1945222	18814	0,96
17b	DR_ST_TUJ	Drugo stanovanje v tujini		1931995	32041	1,63
18	GO_OS	Število oseb v gospodinjstvu	1279013	685023		0,00
19	GO_UPOR	Vaše gospodinjstvo uporablja stanovanje kot	1279013	675048	9975	1,46
20	GAR	Ali ima vaše gospodinjstvo garažo	1279013	674751	10272	1,50
21	HP	Ali vaše gospodinjstvo prideluje hrano za lastno porabo ali prodajo	1279013	673385	11638	1,70
22	NAVZ	Na naslovu (...) ste bili 31.3.2002		1964036		
23	P2001_IND	Pred enim letom (31.3.2001) ste prebivali	16840	1947196		0,00
25	DRZ_PRIS	Iz katere države ste se prvič preselili v Slovenijo?	1794332	169301	403	0,24
26	LL_PRIS	Leto prve priselitve v Slovenijo	1794332	161387	8317	4,90
27	SEL	Selitev		1964036		0,00
	ZD_SEL_NAS	Zadnja selitev - naselje	1028130	935815	91	0,01
	ZD_SEL_OBC	Zadnja selitev - občina	1028130	935815	91	0,01
	ZD_SEL_DRZ	Zadnja selitev - država	1823043	140981	12	0,01
	LL_ZAD_SEL	Leto zadnje selitve	887137	1027263	49636	4,61
	DRZ	Državljanstvo		1961509	2527	0,13
	ZS	Zakonski stan		1946813	17223	0,88
33	ROJ_IND	Koliko živorojenih otrok ste doslej rodili indikator	1104453	824657	34926	4,06
33a	ROJ_ST	Števil živorojenih otrok	1350756	610306	2974	0,48
34	IZB	Katero najvišjo izobrazbo ste dosegli	305629	1617864	40543	2,44
35	SE_IZB	Ali se zdaj izobražujete po programu za pridobitev javnoveljavne izobrazbe		1964036		0,00
36	IZB_PR	Katero javnoveljavno izobrazbo boste pridobili po končanem izobraževanju	1517156	446880		0,00
37	KR_IZB_IND	Kraj izobraževanja - indikator	1517156	440201	6679	1,49
37a	KR_IZB_NAS	Kraj izobraževanja - naselje	1520997	434962	8077	1,82
37b	KR_IZB_OBC	Kraj izobraževanja - občina	1520997	434962	8077	1,82
37c	KR_IZB_DRZ	Kraj izobraževanja - država	1960195	3820	21	0,55
38	POG_IZB	Kako pogosto se iz šole vračate na naslov prebivališča	1531654	432064	318	0,07

39	NAC_IZB	Kako običajno potujete v šolo	1541098	408001	14937	3,53
40	CAS_IZB	Čas, ki ga porabite za pot v šolo v eno smer	1541098	402819	20119	4,76
42	AKT	Kaj ste po statusu aktivnosti		1935961	28075	1,43
	URE	Število del.ur na teden	1152571	803783	7682	0,95
	KR_DEL_NAS	Kraj dela - naselje	1164410	792384	7242	0,91
	KR_DEL_OBC	Kraj dela - občina	1164410	792384	7242	0,91
	KR_DEL_DRZ	Kraj dela - država	1952197	10996	843	7,12
43	POG_AKT	Kako pogosto se z dela vračate na naslov prebivališča	1152571	809688		0,00
44	NAC_AKT	Kako običajno potujete na delo	1216404	692244	55388	7,41
45	CAS_AKT	Čas, ki ga porabite za pot v na delo v eno smer	1216404	683330	64302	8,60
46	VZDR	Ali ste vzdrževana oseba		1964036		0,00
47a	VZDR1	Kdo vas vzdržuje - član istega gosp.	1340019	624017		
47b	VZDR2	Kdo vas vzdržuje - član drugega gosp.	1941472	22564		
47c	VZDR3	Kdo vas vzdržuje - pravna oseba	1946451	17585		
47d	VZDR4	Kdo vas vzdržuje - drugo	1940432	9842	13762	2,00
48	TUJ_DELO	Ali delate v tujini	300167	1663869		0,00
49	TUJ_DRZ	V kateri tuji državi delate	1942528	13417	8091	37,62